

MAGYARSAĞ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre — — — 3.—	Negyedévre — — — 3.60
Félévre — — — 6.—	Félévre — — — 7.—
Egész évre — — — 12.—	Egész évre — — — 14.—

Egyes példány ára 4 fillér (2 kr.)

Főszerkesztő:

Dr. GYÖRFFY GYULA.

Felelős szerkesztő:

BENEDEK ELEK.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, IV., Vámházkörut 8.

Hirdetések petit számítással, díjszabás sz. rint.

Apróhirdetések ára: egy szó 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér.

A telhetetlen.

Budapest, május 10.

A mesebeli telhetetlen kecskét juttatja eszembe Krieghammer hadügyminiszter ur. Ez a kecske minden nap reggelről estig legelt a réten, ehett s evett is annyit, amennyi csak beleje fért. Mikor pedig este haza hajtották, mindig megkérdezte a gazdája: kedves kecském, ettél-e? — Ettem, ettem, de csak azzal vagyok, a mit tegnap ettem. Éhes vagyok, mint a farkas.

Igy beszél a mi harcias nevű kecskénk is, sohasem lakik jól, bár folyton etetjük. Napról napra, esztendőről esztendőre éhesebb, jölehet csaknem mindent felfalt, ami falható volt a magyar-osztrák monarchiában. Azt a ringeteg pénzt, mit kiizzadunk, csaknem egyedül ő nyeli el. A milliók, miket a nemzeti állam kiépítésére, megerősítésére kellene fordítanunk, mind az ő fenekellen kádjában tűnnek el.

Milliók kellenének közmunkákra, éhes gyomrok éhségének csillapítására, — elnyeli a telhetetlen. Milliók kellenének a nemzeti kultúra templomaira; a mezőgazdaság, az ipar, a kereskedelem fellendítésére; cifra nyomoruságban szynlődő tisztviselők fizetésének a javítására; illenék meghálálnunk a nemzet napszámósaiknak, a tanítóknak is honfoglaló munkáját: — elnyeli, mindent elnyel a telhetetlen.

Mindent elnyel, még a reménységet is.

A reménységet, hogy megvirrad még valaha. A reménységet, hogy ha már hull véres verejtékünk, legalább a mi földünket termékenyíti. Beláthatatlan időkre léláncol; erőnkét megbénítja; csak tengődünk máról hólnapra s nem is merünk terveket szöni a jövődre. Kiszipolyozott, vérevesztett nemzet minek szöjjön terveket? Ha mi így le tudunk gyengülni, milyen lesz a következő nemzedék? Ki valósítja meg a mi álmainkat?

Az ország idegen nyelvű polgárai vérszemet kaptak: a sokáig hazafiasnak hirdetett bánási sváb népgyűlésen szavaz bizalmat a hazaáruló izgatónak; oláhok, szászok, tótok, szerbek a mi erőtlenségünk láttára még nagyobb erővel törnek ellenünk. Jól tudják, hogy a hadsereg, melyet véres verejtékünk árán táplálunk, nem a miénk. Mi csak fizetünk, — rendelkezésünk, hatalmunk egyenlő a semmivel. Ha egyik-másik nemzetiségi faluban megvetjük lábunkat az állami iskolával: ez nem szolgál a magyar állam erősségére. Egy csepp viz ez, mely nyomtalanul eltűnik a közös hadsereg németesítő tengerében. Amit az iskola épít, lerontja a hadsereg. A dévai vár sorsa példázza a mi államunk épületét: amit n pparakunk, az éjjel összeomlik. Amit éjjel rakunk, összeomlik nappal.

A telhetetlen csak követelni s elvenni tud, adni semmit. Annyira tisztában van ellentálló erőnk legyengülésével, a magyar virtus levitézlésével, hogy már ígéretekre

is alig méltat. Rémit az ujonclétszám fel-emelésével akkor, mikor a hadkötelesek egész légiója menekül idegen földre, mivel-hogy itthon nem kap munkát Nyilvánvaló, hogy felemelik a létszámot. A képviselőház meg fogja szavazni. Két esztendő bőven elég a katonai tudományok megszerzésére, mondjuk mi (az osztrákok is ezt mondják), de a telhetetlen hallani sem akar erről. A telhetetlen adja az igazságot. A lovasság és a tüzérség kitanítására keli a három esztendő, nemde nagy igaztalanság volna két esztendeig cipeltetni a borjut a bakával? Aratás idején nagy-erős szükség volna minden munkás kézre, ám a telhetetlennek egyszer azt jelentették egy cseh faluból, hogy a hazaeresztett legények nem dolgoztak. Mi következik ebből? Ebből az következik, hogy a magyar legény sem fogná meg a kasza nyelét. A telhetetlen jól ismeri a mi népünket s általában a két ország népét, — ez már világos. Olyan világos, mint a vakablak. Hát a nagy hadgyakorlatokat nem lehetne-e tavasszal tartani meg? Dehogy lehet. Erre csak a forró nyár való. Akkor dől ki a legtöbb legény.

De minek kísérjem tovább a telhetetlen? Ingyenvaló munka ez. Minek kérdezzem: kedves kecském, ettél-e? Jólak-tál-e? Az ő felelete bizonyos: ettem, ettem, de csak azzal vagyok, amit tegnap ettem. Éhes vagyok, mint a farkas.

És elnyel mindent. El a reménységet is.

B. E.

Vasárnap levelek.

— A Magyarorságot eredeti tárcája.

Irtá: Géál Mózes.

XXI.

Lelkem Nénémasszony!

Ugy-e bizony emlékezik kelmed arra az urfira, aki a szomszédfaluban lakott, az apjától igen szép birtokot örökölt, aztán sokat dáródzott, soha nem dolgozott — koldussá lett — azután kapta magát és főbe durrantotta t. i. szinten magát? Erre kelmed jól emlékszik, mert erről Kajalon még ma is beszélnek. Pedig azt mondom én kelmednek, lelkem, hogy erről nem is volna érdemes beszélni. Aki a szegénység elől menekül a halálba: abból ne csináljanak hőst még Kajalon sem; aki a becsületes munka elől menekül a halálba: azt ne emegessük egyébként, csak szomorú intő például a késő unokáknak.

Ki találja-ebből, lelkem Nénémasszony, hogy miről akarok én a mai szent vasárnapon írni? ...

En bizony arról a főhercegi vérből származott báróról, aki itt Budapesten a minap beállott egy szép, finom kávéházba fizetőpincérnek. Nem is irok róla úgy, mintha ez valami roppantul csodálni való dolog volna. En nem csodálkozom, és ha a szép, fényes kávéház előtt nézem az iszonyu tömeg kíváncsi embert, hát — elkezdek kacag i.

Micsodás ez a mai világ! Ha valaki megöli az embertársát, mindjárt megvásárolják az arképét, nagy aprólékosággal megírják az élete-tör-

ténetét. Valóságos érdekes ember lesz belőle. A keresési uton könyvecskéket árulnak, szivreható hangon meséli el valaki ezekben a lágy szívű közönségnek, hogy mi módon akasztották fel azt a szegény embert. Akad, aki megsiratja. No hadd sirassa. En nem bánom.

Aztán hallja csak, lelkem, ez a főhercegi vérből származott báró nem ölt meg senkit, nem is nyult a más pénzéhez gaz módon, hanem odament egy kávéhoz s munkát kért tőle. A kávé adott neki munkát, nem is könnyűt, nem is fényes javadalmazással járó. Deli tizenkét órától kezdve talpon kell állania éjjeli tizenkét óráig. Kelmed, lelkem, el sem tudja képzelni, hogy ez mit jelent, mert kelmed is, én is, minden szolid ember lefekszik a tyukokkal és mire a főpincér haza megy a kávéházból, hogy lefeküdjék, már az éjjeli kísértetek is kísértették magukat — mi pedig olyan jól aludtunk, hogy azt még a főhercegi tizennégyágu koronáért sem adnók oda. Ez tehát nem kicsi munka, mert aki nem születik — főpincérnek, annak végig kell mennie a keserves iskolán, míg belé szokik, s ugyancsak próbára van téve az ereje.

Kelmed azt mondja, hogy derek ember az a báró, — én is azt mondom.

Kelmed azt mondja, hogy nem kellett volna az újságokba kiírni, hogy a sok fámész ember ne ácsorogjon minden délután a kávéház előtt, mintha az valami üveg-ablakos kalitka volna s benne egy ritka állatot-mt mutogatnának ingyen — én pedig azt mondom, hogy az ilvesmit ha az újságba ki nem írják is, megtudná egy hét alatt az egész világ.

Az pedig nem kicsi dolog, hogy megtudják, mert a kávéház megtelik mindennap vendéggel. A gazda meg megsurolgatja tenyerét, mert dül a pénz. Az emberek kíváncsága hasonlatos a fejős tehénhez, mely mindig ad tejet.

Ezért nem bánom én, hogy kiirták az újságba s bármennyire kacagni való is az, hogy a kávéház előtt egy rakas ember áll szájátva, de sok akad, aki bemegy s ebből jut a gazdának is, a főpincérnek is valami.

Az természetese más kérdés, hogy meddig? Nyilván addig, míg a kíváncsiság jól lakott; míg valami újabb furcsaság történik ebben a Mohomet nagy városban, hol ez idő szerint csak a furcsaságoknak van kelendőségük.

Irjon kelmed lelkem valami nagyon furcsa szindarabot, (kelmed nem fog írni, azt tudom, de hátha mégis találna írni!) arról én kirom az újságba, hogy ennél hajmeresztőbb dolgot nem írtak még, mió a főpincérek kitalálták a betűvetés mesterségét. No, lesz csödü et! ... Azt mindenki meg akarja nézni. Mert az élet rövid s minden napnak meg kell adni savát-borsát. Budapest nem szabad elmulasztani semmit egy jó izlésű embernek. Hallottam, hogy amikor a Barnum-cirkusz itt volt s egy olyan ember mutogatta magát, aki a mellén megfogta a bőrét s avval a fejét betakarta: egy budapesti ember nem mehetvén el, nem tudom, mi okból, hogy ezt megnézze — harmadnapra marólugot ivott. Igaz vagy nem, bizony meg nem esküszöm reá, de ha a kávéház előtt a nagy csomó embert látom — hát elhiszem.

És ez fáj nekem, lelkem Nénémasszony, mert

Az egyéves önkéntesi jog.

(A hirhedi 25-ik paragrafusról.)

Budapest, május 10.

A véderő-törvény huszonötödik paragrafusa az, amely az egyéves szolgálati kedvezményt tartalmazza. Ez az a szerencsétlen paragrafus is, amely megengedi, hogy az egyéves önkénteseket két évre vissza lehessen tartani. Már aztán, hogy milyen okból, arról tételen intézkedés nem szól; az a tisztek önkénykedésének van átengedve. Rendesen azt, aki „unwürdig” (méltatlan), fogják ottan. Ez a definíció mindenkire ráillik, aki a tiszteknek nem tetszik. Mikor én szolgálatot mint önkéntes, egy másik ezredbeli kollegámat, aki doktor juris volt, ott marasztalták második esztendőre, pedig az mintagyerek volt; de hát az arca, az a becsületes magyar alföldi arc, nem tetszett senkinek. Az is büne volt, hogy magyar nyelven kívül egy kukkot sem tudott másképpen s természetesen, hogy megbuktatták a vizsgálaton.

Egy némely kivétellel (ilyen volt az én ezredem is) mindenütt gyűlölik a más nemzetiségeket s különösen ezeken hajlják végre a szigorú ítéletet: a második szolgálati évet. Az igazsággal ugyan nem sokat törődnek, hisz amugy sincsen ilyen ítélet ellen appelláció. Németországban sohse volt ismeretes az önkénteseknél a második esztendő, ha csak valami főbenjáró bűn miatt a legénység állományba nem helyezték át, de hát azt kérdelem: nálunk olyan nagy bűn az, ha valaki nem tud németül, hogy emiatt két évig szolgáljon? Ott van a közös hadügyminiszternek a rendelete, amelynek értelmében mindenki anyanyelvén vizsgálhatik, — de persze jaj annak, aki ehhez a rendelethez akarja magát tartani, számtalan önkéntes csak emiatt szolgált és szolgálja a második esztendejét. Ezen sürgősen kell segíteni és a tisztí önkénynek végre véget vetni.

Hasonló igazságtalanságok foglaltatnak a 25-ik paragrafus abbéli intézkedéseiben is, amelyek az önkéntességi jog mikénti elnyeréséről szólnak. Még pedig aképpen, hogy mindenkinek joga van az egyévi szolgálatához, aki reáliskolát, felső ipar és kereskedelmi végzet, illetve annak utolsó osztály vizsgáját sikeresen kiállotta, de persze feltétlenül azon év március elseje előtt, amelyben sorozás alá kerülnek. Azonban hányan vannak, akik főleg anyagi körülmények miatt nem képesek március elsejéig a vizsgálatot letenni, hanem igenis júniusban, a tanév befejeztével. Hisz ez óriási igazságtalanság. Már most ez szerencsétlen fiatalemberek három évig kénytelenek szolgálni, ha nem a sorozás előtt végezték be tanulmányaikat. Itt feltétlenül kötelező a kormány és törvényhozó testületnek, hogy ezen az irgalmatlan paragrafuson segítsen és azoknak is engedjék meg az önkéntességi kedvezményt, akik legkésőbb azon év október elsejéig fejezték be az önkéntesi kiváltsággal bíró tanintézetet, amelyben be kell rukkolniuk. Különösen, mint már fentebb említettem, szegény családok gyermekei jutnak erre a sajnálatraméltó sorsra. Csodálom, hogy az 1889-iki véderő-törvény megalkotásánál a törvényhozó urnaknak nem volt nagyobb az előrelátásuk. Férges

ebből látom, hogy Budapest nem világváros, hanem egy rengeteg nagy falu. Az emberek ráérnek mindenre, ahelyett, hogy a dolguk után látnának: nekik főhercegi pincér kell; s nem jut eszükbe, hogy az a szegény báró sem egyéb, mint ember — — — ugy van, ember, még pedig becsületes ember.

Akinek hét gyermeke van, s aki elmegy dolgozni — az becsületes ember! Aki nem félti koronáinak ágait a bemocskolástól, ha ember-társainak kiszolgálására vállalkozik: az, lelkem, nálunk kétszeresen, sőt százszorosan becsületes ember!

Tudja-e, kelmed, miért nyomítottam meg a tollat, mikor ezt a szót irtam le: nálunk?

Aj, teremő uram, nálunk igen sok még ma is az ur, aki a familiája ősi dicsőségéből él vagy akar élni. A századok nyomtalanul elsuhantak felettünk, sok fényes dinom-dánom azóta siralmas szánom-bánommá változott; a nadrágunk széle kirojtosodott, a fekete kabátunk megvedlett, a kalapunk karimája elzsirosodott: de az ur maradt ur a düledező udvarházban, a füsttel telített kaszinóban, a vármegye díjnoki szobáiban, a kávéházak kártyasztalainál.

Próbálja meg, Nénémasszony lelkem, küldje a született magyar urat dolgozni, mondja neki: — Atyámfia, menj zsákot hordani, menj, állj be valamelyik boltoshoz levelezőnek; menj pincérnek! Mert nézd, a feleséged beteg, a gyerme-

része ez a katonai törvényeknek, mielőbb ki kell vágni.

A 64-ik § nem kevésbé összeférhetlen a joggal, egyenlőséggel és igazsággal. T. i. a törvény e része arról intézkedik, hogy mindazon jelöltek, akiknek az egyéves önkéntességhez valami felsőbb tanintézet bizonyítványa hiányzik, az ugynevezett katonai előkészítő intézetek látogatása alapján vizsgálatot tehetnek egy tisztekből és polgári tanárokból álló bizottság előtt, amelynek jogában áll az arra éretteknek az egyéves önkéntesi jogot megadni. De ezt a jogot csak azoknak adják meg, akik saját költségeik lesznek, míg az államköltségre aspirálók ily kedvezményben nem részesülnek. Bár nem vagyok egyáltalán híve ezeknek az ugynevezett „intelligenzprüfung”-oknak leginkább eltörölésüket helyesebbnek, mert az önkéntesek legrosszabb anyagát szolgáltatják és főleg azért, mert a legtöbb vizsgálatnál a protekció stb. viszi a főszerepet, mindamellett semmiképp sem helyeseltető, hogy központi kasztkülönbségeket tegyenek szegénysorsu és gazdag fiatalemberek között. Mert ha a saját-költségű önkéntest elég intelligensnek találja a bizottság, miért ne találna azt is, akit a sors arra kényszerít, hogy kénytelen legyen az állam segítségét elfogadni? Ez a véderő-törvény 25-ik §-ának nem lehetett intenciója, mert ott nincs különbség kétféle önkéntes között, hanem az egyáltalán mindenkire egyaránt érvényes. S így a végrehajtó-szabályzat 64. §-a világosan ellenkezik a törvénynyel. Tehát a szabályzat 64. §-át a törvény akaratához alkalmazva át kell változtatni, nehogy még a véradónál is különbséget tegyünk szegény és jómóduak között, — a XX-ik században!

Egy további törvényellenes intézkedése a 64-ik paragrafusnak az, hogy a külföldi iskolák bizonyítványai csakis a saját költségen való szolgálatra jogosítanak, míg ellenben az államköltségen való szolgálatot külföldi bizonyítvány alapján lehetetlené van tétel. Hát ez már megint abszurdum, mert a tudományt tényleg nem lehet a pénz szerint megítélni, még a fekete-sárga katonai copf kedvéért sem. Semmi értelme sincsen annak, hogy a gazdagabb egyéves önkéntesi jelöltek ennyi kedvezményt adjunk. Minek? Hisz abban a szegény ifjában némelykor több (rendesen!) tudomány van, alkalmasabb a kiképzésre, sőt számtalan derék tiszteket kapott már azok közül is a hadsereg, akiket egyévi szolgálatuk alatt társaik és a tisztek lenéztek, mert pénzügyi helyzetük csak a mindennapi életre jogosította fel őket.

Itt az ideje, hogy végre hozzá lássanak az illető tényezők a szükséges reformokhoz, mert az ilyen intézkedések szegényfoltjai maradtak a legkitűnőbb katonai szervezetnek is és lerontják becsületünket a modern kultúrnépek előtt. Különösen a delegációs urnaknak ajánlom ezt a pár sort figyelmükbe, magyarazzák meg Krieghammer urnak, hogy az ilyen intézkedések eltörlése sokkal égetőbb szükség, mint az a rengeteg, haszontalan új ágyú.

L. Z.

keid sirnak, mert éhesek, szegényké ki sem mehetnek az utcára, mert nincs topánkájuk. . . ! Ezt mondaná kelmed lelkének igaz megbotránkozásával, de ugyan hiába mondaná, mert az az ur inkább elmenne — koldulni, mint dolgozni. Végigjárna rokonait, hivatkoznék dicső őseire, s volna lelke arra, hogy gyermekei elzüljenek de a büszkeség nem engedné, hogy belőle — pincér legyen.

Ez így van nálunk, de nincs így másutt. Ez nálunk is betegség, melyet sem kelmed, sem én meg nem fogunk kúrálni, de nem is akarunk megkúrálni. Rábizzuk az időre. Az idő csodadoktor. A mult, mely nem tudja nemesebbé és jobbá tenni a jelen, haszontalan lom, erkölcsi nyűg, örökségnek is átok; a jelen, mely nem dolgozik a jövőnek: fölösleges erő-pazarlás, önző, hiu játék, léha, sőt gyakran erköcstelen is. Tisztelem én az olyan utódot, aki megbecsüli őseit, s tovább tud építeni az alapon, melyet szüleitől készen kapott; herének, haszontalan féregnek tartom az olyan utódot, aki a maradékcsonatokon rágódva csak hivalkodni és rimánkodni tud.

Szóval, Nénémasszony, én szeretnék nagyon dühös lenni, de nem tudok. Sok mindentől elmarad az ember e világi életben. Egyszer szerettem volna báró lenni, (ez még akkor volt, mikor szentül meg valék győződve, hogy a báróknak sok-sok évi fizetésük van. Ugy hittem, hogy

Budapest, május 10.

A székely kormánybiztoság dolgában interpellálta ma *Bedőházy* János képviselő *Darányi* Ignác földművelésügyi minisztert. Eredetileg négyen akarták interpellálni e miatt a kormányt, ám miután *Darányi* miniszter előzetesen megnyugtatta a székely képviselőket, hogy a kinevezett kormánybiztos csak a *székely kongresszus* után kezdi meg a működését, csupán *Bedőházy* interpellált, hogy a miniszternek alkalmat adjon a képviselőház színe előtt is a nyilatkozásra. A miniszter válaszáat a Ház megnyugvással vette tudomásul s mi is a magunk részéről *megelégedéssel* konstatáljuk, hogy *Darányi* miniszter, ha kissé későn is, meghallgatta azokat a tényezőket, kik kétségkívül legilletékesebbek a székely kérdésben való tájékoztatásra. Ezzel egyelőre a székely kérdés kormánybiztosági része lekerül a napirendről s folytathatjuk tovább a — munkát.

Láng Lajos hivatalbalépése. Az új kereskedelemügyi miniszter ma délelőtt fogadta a miniszterium tisztikarát s ezzel a rendes formások közt hivatalába lépett. A nagy számban összegyűlt hivatalnokok lelkes éljenzéssel fogadták a minisztert, akit *Nagy Ferenc* államtitkár közvetlen hangu beszéddel üdvözölt, biztosítván a minisztert a tisztviselői kar kipróbált erejű támogatásáról.

Végül sajnálkozását fejezte ki, hogy a miniszter munkájában immár nem osztozhatik, miután személyes körülményei hivatalától megválni kényszerítik. Kívánja, hogy *Láng Lajos*nak új, nagy hivatásában minél nagyobb szerencséje és sikere legyen.

Láng válaszában kijelentette, hogy tudja és ismeri a nagy feladatokat és nehézségeket, melyek megoldása és leküzdése reá várakozik. A kötelességérzet, meg a közügyek szolgálatának első feltétele birta rá, hogy nem tért ki a megbízás elől, melylyel az ország politikai vézére a küzdelemben maga mellé munkatársul vette.

E helyen, mely a kötelességteljesítés háza, amelyben a jeles és nagyérdemű férfiak egész sorát tisztelhetjük, kegyelet szentesítette hagyomány hozza magával, hogy az utóli megemlékezők közvetlen elődjéről.

Engedjék meg tehát, — ugymond, — hogy mi is megemlékezzünk arról a férfuról, a kinek nagy és nemes tulajdonságai annál fényesebben ragyognak, minél több tébb gyászba borított bennünket a tragikus véget, a mely oly korán és könnyörtelenül oltotta ki az ő életét.

Az ő halhatatlan lelke itt maradt és él közöttünk, az ő szepőtelen jelleme, fenkölt gondolkozása és hazafias kötelességtudása e ház elingeníthetetlen drága öröksége maradt, melyet féltékenyen fogunk megőrizni. (Élénk tetszés.)

Fogadják t. uraim, köszönetemet a megfiszoló és szívélyes fogadtatásért. Legyenek róla meggyőződve, hogy az irántam tanusított bizalmat hasonló bizalommal fogom viszonzni és hogy senki sem lesz büszkébb az önöket megillető elismerésre, mint éppen én (Élénk tetszés).

a király minden vasárnap egy marék piculát ad minden bárónak). — no hát ez a kívánságom sem teljesedett. O, bár teljesednék. Tudja-e, hogy mit csinálnék akkor? Elmennék abba a cifra kávéházba, hol az a másik báró dolgozik a hét gyermekeért, megráznám a kezét s így szólanék hozzá:

— Barátom, te főhercegi vérből bárónak születél. Erről te nem tehetsz. Mióta dolgozol a családodért, újabb nemességet szereztél magadnak; e nemesség nem jár méltóságos címmel, s megis van koronája: a becsület a koronája, ember a titulusa . . .

Ezt én csak kelmednek mondom el, Nénémasszony, mert kelmed szeret engem, s tudja, hogy nem szeretnék komolyan báró lenni. Ha báró volnék: vajjon illenék-e hozzám, hogy kelmedtől ismét kérjek valamit? . . .

Kezdem szégyelni magamat, de ha már benne vagyok, csak kimondom, ami a szívemen fekszik. Az ősszel egy társaságban módfelett magasztaltam a kajali libákat. Azt találtam mondani, hogy egy libának a pehelytollából meg lehet főltetni egy vánkost. Erre a fiam keresztanyja, aki igen szavahihető embernek tart engem, így szólott:

— Szeretnék látni egy kajali libát! Lelkem Nénémasszony, adjon még egyszer tanácsot, hogy miként szerezzem vissza komám-asszonyommal szemben a — hitelképességemet?

BUTOROK

Ugy készpénzért, mint részletfizetésre legegyszerűbbül a legfinomabb kivitelű legjutányosabban kaphatók

Ehrentreu és Fuchs Testvéreknél.

E lapra hivatkozók tíz százalék engedményben részesülnek.

Budapest, VI., Teréz-körút 8. sz.

(Andrássy-ut közelében).

co Nagy képes árjegyzék ingyen. co

Öszintén sajnálja, hogy az államtitkár kiváló munkásságát nélkülöznie kell, de szívből örül ígéretének, hogy képes ségét és tudományát habár más minőségben, ezáltal is a hivatal rendelkezésére bocsátja.

Lelkes eljenzés után a miniszternek bemutat- ták a tisztviselőket s ezzel a fogadás véget ért.

A külföld rólunk. A *Kölnische Zeitung* Goluchowski expozéját méltatva megelégedéssel fogadja az egész külügyi politikáról adott világ- os és beható jellemzését, amely tükrö a nagy, örvendetes békepolitikának. A nagyfontosságú beszédből, mondja a nevezett lap, mindene- kelőtt kétségtelenül kitűnik, hogy Goluchowski nyilatkozatai teljesen megegyeznek a német birodalmi kancellár korábbi nyilatkozataival.

Birtokeladások a felvidéken. A felvidék. tót tulzók — írja levelezőnk — az eladásra szánt ingatlan birtokokat egyre-másra vásárolják össze. Eladó birtok akad elég, mert az amerikai láz annyira elharapózott, hogy kínálja birtokát fűnek-fának s ha nem akadna gaz- dája, ingyen adja a szomszédjának használat végett. A tulzók így olcsón jutnak a birtokhoz. Hogy honnan kap- ják a pénzt, nem tudhatni, de hogy ez alatt is lappang valami politika, azt sejtjük.

Az aradi román püspök. Aradról jelentik: Hire ár, hogy *Mejaniu* érsek az aradi püspökvál szás napját június 5-ére tűzte ki. A választást az érsek maga fogja vezetni. A két jelölt, *Hamzsea* és *Mangra* kilátásai a zsinati erőpróbaiból ítélve csaknem egyenlők. Ha a választáson a szavazatok esetleg egyenlően oszlanak meg, nem az elnököl érsek dönt, hanem új választás lesz.

A szerb egyházi kongresszus. A szerb egyházi kongresszus királyi biztosa az idén *Tallián* Béla, a kép- viselőház első alelnöke lesz. A kinevezésről a *Bud Tud.* a következőket jelenti: *Tallián* Béla alapos ismerője a szerb viszonyok nak, amelyekkel úgy is mint sok éven át Torontálvármegye alis- pánja, úgy is mint megyebeli birtokos, huz- mos ideig foglalkozott. A szerb társadalom számos elő- kelőségével szoros rokonságban áll és nagy mértékben bírja ezek bizalmát és rokonérzését. Mindezek a körülmények és a királybiztosnak jelenlegi tekintélyes állása és eddigi közpályáján tanúsított objectivitása, valamint azon körülmény, hogy a szerbek önmaguk kérték magyar férfit a kongresszushoz királyi biztosnak, igazolják a kinevezést. *Ujvidékről* jelentik a Magyar Távirati Irodá- nak: A szerb kongresszusra az ujvidéki szerb liberá- lisok *Goszt* Pál ügyvédet jelölték kongresszusi kép viselőül. A radikálisok holnap értekezletükön *Miletics* Szvetozár fiát, *Miletics* Szvákó dr. verseci orvost fogják felöltni.

A tisztviselők rendezése. A felhívásos *Bud. Tud.* ma azt jelenti, hogy mindazok a közlemények, a melyek tisztviselői fizetések küszöbön álló rendezéséről több lap- ban napról-napra napvilágot láttak, teljesen tévesek. *Lukács* László pénzügyminiszter mindenképpen azon van, hogy az erre vonatkozó munkálatokat sürgesse és az ő részéről teendő javaslatok annak idején közöltetni fognak.

A kvóta. A magyar kvótabizottság tegnap az esti órákban ülést tartott, melyen annak hangoztatása mellett, hogy a mostani kvóta- arányt főtartják, abban állapodtak meg, hogy a végleges döntést a ma esti értekezletre ha- lasztják. Az ülésen, melyen *Szell* Kálmán és *Lukács* László is jelen voltak, *Desseoffy* Aurél gróf elnökölt, míg a javaslatot *Falk* Miksa adta elő.

Az osztrák delegáció. Az osztrák delegáció a hadügyi költségvetést úgy általánosságban, mint részle- teiben elfogadta és a mai ülésen áttért a hadi-tengoré- szeti költségvetés tárgyalására.

Pártértekezletek. A függetlenségi és 48-as Kossuth párt tegnap értekezletet tartott, melyen elhatározta, hogy az appropriációról szóló törvényjavaslatot a részletes tár- gyalás alapjául sem fogja el adja mert a kormány politikai irányával szemben bizalommal nem viseltetik. A párt állás- pontjának kifejtésével *Kossuth* Ferencet bizta meg. *Bedő- házy* János a széke y ko mánybiztos kinevezése tárgyában tervbe vett interpellációját a pártnak bejelentette. — A *Szederkényi* Nándor elnöklése alatt álló függetlenségi és 48- s párt szintén fo- alkozott az appropriáció javaslatlall), amelyet a kormány iránt való bizalom hiánya folyán

nem fogad el. A párt álláspontját *Levaszy* Márton fogja tolmácsolni a képviselőházban.

A tápéi mandátum. *Engedi* Lukács tápéi képviselő megválasztása ellen beadott petíció tárgyában a kuria az ítéletet e hónap 15-én hirdeti ki.

Az új kereskedelmi államtitkár. A kereskedelmi miniszterium a mai nappal új államtitkárt kapott és ezzel véget ért a személyi válság is a legutóbb legtöbbször emlegetett miniszteriumban. Nagy Fe- renc ugyanis semmiképpen sem volt hajlandó állá- sát megtartani és sem *Szell* Kálmán miniszterelnök- nek, sem pedig *Láng* Lajos kereskedelmi minisz- ternek nem sikerült őt elhatározásának megváltoz- tatására bírni. Hir szerint magasabb bírói állásra fogják őt kinevezni.

Az új kereskedelmi államtitkár személye pedig va- lóságos meglepetésszámba megy. *Láng* Lajos mi- niszter előterjesztésére ugyanis a király *Wicken- burg* Márk gróf miniszteri tanácsost, az általános hitelbank igazgatóját neve- zte ki kereskedelmi államtitkárnak.

Wickenburg Márk gróf a hitelbankban kezdte meg pályáját. Onnan a pénzügyminiszteriumba ne- vezték ki fogalmazónak és itt az osztálytanácsosi rangig emelkedett. Ebben a minőségében az állam- vasútak igazgatójává nevezték ki, majd ismét a keres- kedelmi miniszteriumba helyezték át. Időközben az olasz valutáról könyvet írt, amely nagy feltűnést keltett. Később az általános hitelbank igazgatója lett. Az új államtitkár most 38 éves, az öccse dr. *Wickenburg* István gróf Fiumében közigazgatási előadó.

Érdekes a kinevezésének a története. *Wickenburg* Márk gróf ugyanis a pénzügyminiszteriumban *Láng* Lajos államtitkársága idején még titkár volt és *Láng* mellé volt beosztva. A mai kereskedelmi miniszter- nek már ekkor feltűnt az egészen fiatal ember szak- képzettsége és alaposága és most első sorban is reá gondolt, mint akiben teljesen megbízható mun- katársat kívánt megnyerni magának.

Tanítók rajztanfolyama. Az idén is, mint az előző években, azoknak a tanítóknak, akik iparosias-iskolá ban rajzot tanítanak, a miniszter tanfolyamokat rendeztet. Ezek közül, — amint minket illetékes helyről értesítenek — *Kassán*, *Nagysebenben* és *Kolozsváron* folyta- tólagos tanfolyamok lesznek s így ezekre csak azok jelentkezhetnek, akik ott kezdették a mult évben. Ezekre tehát új je entkezőt fel nem vesz- nek. Az idén új tanfolyam lesz *Temesváron*, de erre csak a délvidéki tanítók jelentkezhetnek s ezekből a kir. főigazgató már ki is jelölte a hallgatókat. Azonban a jövő évben *Aradon*, *Győrben* és *Kassán* három új tanfolyamot ren- deznek s ezekre felveszik mindazokat, akik erre igényt tarthatnak. Az újpesti tanítók számára az idén asztalos-iparrajzra nyitnak tanfolyamot s erre természetesen az újpesti tanítók jelentkez- hetnek, még pedig olyanok, akik az általános tanfolyamot bevégezték. Erre a tanfolyamra vi- déki tanítók is jelentkezhetnek, de ezek semmi- féle állami támogatásban nem részesülnek.

A képviselőház III. bíráló bizottsága ma délben 12 órakor *Ang* al József elnöklése alatt ülést tartott), melyen konstata, hogy *Egry* Dezső mandátuma meg- semmisítettén, a mandátumnak formai hiány alapján való megvizsgálása tárgyalanná vált.

A kiegyezés. Ismeretesek a bécsi lapoknak a legutóbbi napokban Magyarország és a magyar kormány ellen intéaett kirohanásai. *Körber* osz- trák miniszterelnök ugyanis látva, hogy nem bír a reichsrattal és a kiegyezést nyélbe ütni odaát nem képes, de meg a különböző nemzetiségek- kel békét kötni nem tud, újabb taktikához fordult.

Most legujabban azt kürtöli *Körber* az ő bécsi lapjaiban, hogy *Szell* Kálmán miniszterelnök az oka a tárgyalások elhuzódásának és a magyar kormány késlelteti a kiegyezési tárgyalások be- fejezését.

Munkatársunk a képviselőház egyik előkelő tagjától erre vonatkozólag a következő érdekes felvilágosításokat kapta:

— Az egész manőver okait jól ismerjük mi, akik a kiegyezés dolgaiba bepillantást nyertünk és az ügyek állásáról előkelő helyről értesültünk.

Körber az osztrák kormányelnök, hogy a néme- teket és csehek marakodásai közepette megnyerje ezek rokonszenvét és az osztrákok előtt nép- szerűvé válják, olyan követelésekkel állott elő, amelyek nemcsak veszélyeztetik a magyar érde- ket, hanem egyenesen azok rovására lehetne csak az általa előterjesztett feltételeket elfo- gadni.

Nagyon természetes, hogy *Szell* Kálmán az újabb követeléseket nem fogadja el, és nem is fogadhatja el.

Körber legutóbbi Budapesten időzése után hir- telen távozott el Bécsbe, azt a látszatot adva a dolognak, hogy *Szell* Kálmánnal nem tud tár- gyalni.

A dolog pedig így áll:

Körber helyzete tarthatatlan. Ő ezt a legjob- ban érzi és tudja. Bukása szinte elkerülhetetlen. Ugy, hogy a tárgyalás vele eredménytelen lenne amugy is. Ha bukása a legközelebbi napokban be nem következik, csupán a delegáció ülése- zései miatt történik. A delegáció befejezése után feltétlenül kormányválság lesz Ausztriában.

Szell Kálmán miniszterelnök tudtommal kijelen- tette *Körber* előtt, hogy *Láng* Lajosnak, mint új kereskedelmi miniszternek okvetlenül át kell tanul- mányoznia a kiegyezési és tarifális ügyeket. Ezt természetesnek kell *Körber* nek tartania. *Láng* napok óta kizárólag ezekkel az ügyekkel fog- lalkozik és hétfőig teljesen elkészül tanulmá- nyaival.

Most minden attól függ, hogy *Körber* minisz- terelnök elfogadja-e a jövő hétre szóló meghívást. Mert ekkor már *Láng* is részt vehet a tanács- kozásokban. Meglehet az is, hogy *Szell* és *Láng* a jövő héten egy napra Bécsbe utaznak e tár- gyalások folytatása céljából.

Hétről-hétre.

Budapest, máj 10.

Ez a hét a delegáció nagy hete volt. A trón- beszéd soványságáért *Goluchowszky* gróf igye- kezett kárpótolni egy tärjedelmes külügyi expo- zéval, melyben ügyesen elmondott mindent csak azért, hogy voltaképpen semmit se mondjon. Volt e beszédben a nemzetközi nagy politika rejtelt- meiből annyi mindenféle összehalmozva, hogy a legegyszerűbb delegátus is végig hallgatván, rögt- ön elhitte, hogy ő most már úgy be van avatva a nemzetközi politika minden titkába, mint akár csak *Bülow* gróf. Eddig közönségesjózan észszel bizonyára azt hitte, hogy a francia-orosz szövetség a hármasszövetség ellensúlyozására alakult. Most azonban *Goluchow* zkytól megtanulta, hogy a kettős szövetség céljai is ugyanazok, mint a hármasszövet- ségé. O y kézzel fogható igazság — csak akadjon, aki elhigye, mint az arithmetikában volna ez állítás: kettő annyi, mint három. De a kettős és hármasszövetség mellett, mondja *Goluchowsky* gróf, még több kettős szövetség is fennállhat Európában és Ázsiában egyaránt, akár páruza- mosan, akár pedig magában. Így Ázsiában van angol-japán és kínai-orosz külön szövetség, Európában pedig külön francia-olasz és osztrák- magyar-orosz egyezmény. Ez utóbbi minket ér- deklően arra való, hogy a Balkán népeinek ügyeibe se mi, se az oroszok ne ártsuk magun- kat, hogy azok minden beavatkozástól menten fejlődhessenek.

E legujabb kettős szövetség *Goluchowszky* ma- gyarázatában egyuttal érdekes önvallomás is, amennyiben egyszerűen annyit jelent, hogy a Balkán államok nyugodtan eddig azért nem tud- tak fejlődni, mert hol az oroszok, hol pedig mi

BUTOR

Képes butoralbum 50 filleres bostasólyeg

jobb és olcsóbb, mint bárhol ép úgy készpénz- ért, mint részletfizetésre,

kapható: **GONDA S.** utorraktá- rában.

beküldése mellett kapható. A 21 ezen lapra hiva. kozik, 5% árengedményben részesül.

== BUDAPEST, ==

csais VII. kerület István-tér 7. sz. a

avatkoztunk dolgaikba. Ezután nem így lesz. Senkise fog beavatkozni. E kijelentés igazságát el is hisszük, az osztrák-magyar monarchiára, de nem Oroszországra vonatkozóan, mert tudjuk, hogy mentől csendesebb a Balkánon a hivatalos Oroszország, annál tevékenyebb a nem hivatalos.

A hadügyminiszter nem kerekített olyan nagy feneket politikájához. Egyszerűen kijelentette, hogy a delegációk adjanak neki 38 millió koronát tábori tarackokra. Cserébe ő ígér ugyan katonai büntető törvénykönyvet, de nem ad sem két éves szolgálatot, sem valami más kézzelfogható dolgot. Megelégszik, ha meleg vacsorát adhat a legénységnek, amelyet különben aratáskor nem szándékozik szabadságotolni, mert meggyőződött, hogy az *uribus* katonák odahaza nem aratnak, hanem mulatnak. Az osztrák delegátusok azonban nem olyan lágy szívű, udvarias emberek a hadügyminiszterrel szemben, mint a magyarok, hát a dolgot egy kissé ők is kurtán fogták. Kijelentették, hogy a kívánt 38 milliót nem hajlandók csak úgy hamarosan megszavazni, hanem névszerint való szavazást kérnek, hogy lássák meg az osztrák választópolgárok, kik hajlandók küldöttjeik közül a 30-40 milliókat csak úgy, minden kikötés nélkül odaadni a hadügyminiszternek. Nem ártana, ha a magyar delegátusok is lennének olyan vitézek szemben a hadügyminiszterrel, mint osztrák kollégáik.

A magyar közvélemény figyelmét azonban sokkal inkább érdekli a delegációnál az a küzdelem, amelyik egy hét óta Széll Kálmán és Körber között folyik. Eddigelé nemcsak a félhivatalos újságok, de a tárgyilagos álláspontot elfoglaló politikai körök is abban a meggyőződésben éltek, hogy Széll és Körber között a főbb elvekben, még az általános vámtarifára vonatkozóan is, a legteljesebb egyetértés uralkodik. Sőt a politikai kulissza-tiokba beavatottak még azt is tudni vélték, hogy Körber egyenesen Széllnek protegáltja. És csodák, csodája körül-belül épen ma egy hete Bécsből, Prágából és Lembergől egyszerre egy ádáz Széll-ellenes sajtótámadás zaja hallatszott át. Német, cseh, lengyel, szlovén, olasz, dalmát stb. hangok vegyültek még pedig a legtökeletesebb harmoniában, ebbe a pokoli macskazenébe. A harcias szándékosan késlelteti Körberrel a tárgyalásokat, csak azért, hogy osztrák kollégáját olyan hamis helyzetbe szorítsa, melyből nincs más menekvés, mint vagy lemondani, vagy elfogadni a magyar feltételeket. Hogy a támadásnak még komolyabb látzata legyen, az osztrákok a királyt is belekeverték a vitába, idézve egy Horánszky előtt tett állítólagos nyilatkozatát, melynek értelme az volt, hogy Körber semmi szín alatt sem bukhatik meg. Ellenkezően, kenyértörésre kerülvén a feldolog, a magyaroknak kell engedni. A hazai félhivatalos sajtó sejtéségek taktikát követve, nem a támadás érdemével foglalkozott, hanem azt a kutatta, hogy az osztrák sajtót Körber uszította-e fel vagy nem?

Érdekes, hogy tulajdonképpen most Széll és Körber nem is a kiegyezés kérdéseiről tanácskoznak, hanem egyes-egyedül az autonóm vámtarifáról megállapításán. Hogy ez mi okból szenvedett késedelmet, annak megvannak a maga nyílt okai. Először is Hegedűs éppen a tárgyalások közepette mondott le. E tárgyalásokat pedig a kereskedelmi miniszter nélkül nagyon bajos folytatni. Horánszkyt a halál elragadta, mielőtt csak fel is vehette volna a tárgyalások elejtett fonalát. Következett egy újabb miniszterialis interregnum. Az új kereskedelmi miniszter, Láng Lajos azonban teljesen jártas a tanácskozás anyagában.

Neki nem kell hosszas előkészület, azonnal neki foghat a tárgyalásoknak. A kuriozum kedvéért érdekesnek tartjuk megjegyezni, hogy a szabadelvűpárt elégedetlenei között többen vannak olyanok, kik azt mondják, hogy a késedelem oka, habár nem szándékosan, de mégis csak Széll Kálmán.

A sok beszélgetéssel, csilitgatással, pártközi diplomatazálással eltölti az idejét, még pedig annyira, hogy komoly munkára nem marad. Körber ismervén Széllnek e gyöngességét, elérkezettnek látta az időt, hogy a maga javára kihasználja. Nem kutatjuk, hogy mennyiben van igazuk, vagy nincs a szabadelvűpárt elégedet-

leneinek, de azt hisszük, hogy Széll, majd ha igazán döntésre kerül, még sem lesz olyan gyöngő, mint Körber hiszi, s ha ez utóbbi be is adja a maga lemondását, még sem bírja ez utra vonni, — mint lapjai hirdetik — a Széll-kormányt.

TÁVIRATOK.

Obstrukció a spanyol képviselőházban.

Madrid, máj. 10.

A szenátusi ellenzék obstrukciója miatt a banktörvényt még mindig nem lehetett letárgyalni. Az obstrukció még egyáltalán nem lankadt, s következményei kiszámíthatatlanok.

A Firmilián-ügy.

Konstantinápoly, máj. 9.

Török és orosz körökben, valamint a patriarka környezetében hirtelen jár, hogy a Firmilián-ügy végleg el van döntve és a felszentelés legközelebb megtörténik. Szinovjev orosz nagykövet legközelebb szabadságra megy.

A szultán a franciák ellen.

Róma, máj. 10.

Hosszas tárgyalások után a szultán tegnap iradét bocsátott ki, amelyvel Franciaország tiltakozása ellenére megengedi, hogy a jeruzsálemi Szent-Sír templomban tavaly történt verekezésben részt vett olasz szerzetesek ügyében tartandó bírósági tárgyaláson az olasz konzulátus dragománja jelen lehet de a francia konzulátusé nem. Hasonló engedélyt adtak annak idején a német képviselőnek.

VIDÉK.

Kun Kocsárd-émléknap Algyógyon. A szésvárosi Kun gróf kollegium s az *algyógyi* Kun gróf földművesiskola nagynevű alapítójának emlékéért lélekemelő magyaros ünnepélyt ült meg. A szésvárosi diákság ökrösszekereken vonult ki Algyógyra, hol *Vidélyos* György gazdasági tanár, majd pedig *Gáspár* József igazgató fogadta őket. Üdítő reggeli után kúrtisz mellett zászlók alatt kivonult az ünnepi sereg a nemes gróf sziklába vágott sírhelyébe, hol a Hymnus elhangzása után *Tankó* Béla gimnáziumi tanár és *Szentek* Dezső gazd. tanár mondottak magasszónyálású emlékbeszédet s az ifjúság gyászdaala közben elhelyezték a kriptá ajtajára a két intézet koszorúját. Záróbeszédet *Simon* Ferenc gimnáziumi igazgató tartott s ezzel a gyásznapot véget ért. Délben lakoma volt, melyen 10 éves találkozójukat ünnepelték az algyógyi földműves iskola 1892-ben végzett növendékei, egytől-egyik családos derék gazdaemberek. A lakomán számos pohárköszöntő hangzott el. Az estöt a királyra *Simon* Ferenc igazgató mondotta.

A székelykeresztúri Székely Társaság szerdán tartott ülésének főbb mozzanatai: A m. vásárhelyi Sz. T. átiratát a templomozás alatti korcsmázás szigorú betiltása érdekében a társaság megvitátás után pártolólágot vette tudomásul és e tárgyban megkeresi a megye alispánját, kérve, hogy adjon ki e célból rendeletet, melyben utasítsa a közigazgatási közegeket, hogy vasárnap d. e. 9 órától d. u. 4 óráig a korcsmák zárva legyenek s ez idő alatt a falukban táncmulatság se engedélyeztessék. — A gyergyó-alfalusi égettek felségélyezésére a társaság 12 koronát adott és gyűjtött, amely a Magyarság útján kézbesítetik. György Gyula köszönő levele, melyben testvéries, egyetértő és kitartó munkásságra serkent, lelkesedéssel vétett tudomásul. — A budapesti Székely Kör megalakulását örömmel üdvözli s annak érdekeit mindenben igyekezni fog előmozdítani. Bartók Lajos, a Petőfi-társaság elnöke bejelenti, hogy a Sz. T. azon törekvését, hogy Petőfi utolsó tartózkodásának helyét emléktáblával óhajtja megjelölni, a Petőfi-társaság örömmel vette tudomásul. Ferenczy Zoltán az egyet. könyvtár igazgatója is megkereste a Sz. Társaságot és kérte a társaság közreműködését arra nézve, hogy végre-valahára Petőfi keresztúri tartózkodása helyei pontosan megállapíttassanak. A társaság ezirányú kutatását tovább folytatja és a nagyidők még élő tanui kihallgatásával *Jakabházy* Samu tagját bizta meg. A társaság tagjai közül kettőt kért fel a kongresszus rendező bizottsága előadól: *Borbély* Sámuel «Az udvarhelymegyei népoktatás» című tételre és *Barabás* Endrét «A romániai magyarok helyzetének javítása» című tételre. Örvendetes jelenség, hogy a közelfekvő székely községek lelkészei újabb időben nagy érdeklődéssel viseltetnek a Székely Társaság

mozgalmai iránt, sőt ülésein mind nagyobb számban vesznek részt.

Győri műtárlat. A győri művészeti kiállítást vasárnap délelőtt 11 órakor nyitják meg ünnepélyesen. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter, hivatalos teendői miatt akadályozva lévén a megnyitó ünnepélyen résztvevőket, képviselőre *Molnár* Viktor miniszteri tanácsos küldötte ki.

Egy különös rendelet. Mohácson történt a következő érdekes dolog: A községi bíró és jegyző egy rendeletet adott ki, hogy a gazdasági ismétlő iskola három tanítója a nyári szünidőben is köteles minden külön díjazás nélkül vasárnaponként reggel két-két órai gyakorlati tanítást tartani. Hogy ezek a derék urak honnan vették ehhez a bátorságot, azt nem kutatjuk, de hogy a tanítók az ilyen önkényes és abszurd rendeleteknek engedelmessé kedni nem kötelesek, azt ők is tudhatnák, tehát az ilyen irka-írka csak arra jó, hogy egy-egy iskola életében békeletenséget teremtsen. Reméljük, a királyi tanfelügyelő is megtanítja ezeket az embereket arra, hogy mi a kötelességük.

FŐVÁROS.

Az iskolapénz. *Bárczy* István tanácsos az iskolapénz szabályzatát aként dolgozta át, hogy a feisebb iskolában mérsékelten emelte az iskolapénzt, viszont az iskolapénz alól való mentességet úgy állapította meg, hogy az igazán szegény ember fia ne fizessen iskolapénzt. A pénzügyi bizottság tegnapi ülésén egyhangulag elfogadta a javaslatot. Törölték belőle azt az intézkedést, hogy a fővárosi alkalmazottak s tanárok gyermekei föltétlenül tandíjmenteseket élvezzenek. Törölték továbbá az iskolaszéki tagoknak szánt hat koronát, amért az a záróvizsgán részt vesz.

Salamon Ferenc szobra. A magyar történelmi társulat arra kérte a fővárost, hogy *Salamon* szobrának adjon megfelelő helyet. A középítési bizottság mai ülésén a szobor számára az Akadémia előtt levő téren jelölt ki helyet a *Széchenyi* szobor mellett, *Szarvas* Gábor szobrával szemben.

Egyházközség és lelkész viszállya. Több ízben megemlékeztünk arról a viszállyról, mely a görög egyházközség s *Trojánosz* Germanosz lelkész között a miatt folyt, hogy az egyházközség a lelkész szerződését fölmondotta. A vallás- és közoktatásügyi miniszter is döntött már ebben a pörös ügyben, még pedig akként, hogy az egyházközségnek adott igazat, a fizetés kérdésében azonban nem határozott, hanem az ügyben a tanácsot jelölte ki döntésre. A székesfőváros tanácsa most az egyházközséget elmarasztalta a folyó évi január elsejéig járó lelkészi díjak megfizetésében.

Orvoszerek az iskolákban. A tanács elrendelte, hogy az összes iskolákat felszereljék az első segélynyújtáshoz szükséges orvosszerekkel.

NAPI HIREK.

— május 10.

Egy város pusztulása.

Mai lapunkban már megemlégtünk, hogy *Martinique* szigeten a *Pelée* tűzhányó hegy elpusztította *St. Pierre* városát. A borzalmas szerencsétlenségről a következő újabb részleteket kapjuk: *St. Pierre* 27327 lakosa közül alig 2000 menekült meg, a többi a forró lava és hamu réteg alatt lette szörnyű halálát, mint hajdan *Pompéji*, *Herculánus* és *Stabei* városok lakói. A *Suchet* páncélos hajó, mely a szörnyű Istenítélet idejében a szigethez igyekezett közeledni, mindössze 33 menekültöt tudott felvinni. Kikötni azonban nem lehetett oly szörnyűn esett az izzó hamu a hajóra. A katasztrófa reggel történt. A kikötőben levő összes hajókat felgyújtotta a rejtentő tüzes, s valamennyi széné éget elcsúlyodt.

A veszedelem oly gyorsan támadt, hogy a nyomban menekülő hajók is roncsosá égtek. A sziget kormányzójának hivatalos jelentése szerint legalább 25 ezer ember pusztult el. A francia gyarmatügyi minisztérium épületén az országos gyász jelül félárborca eresztették a lobogó *St. tomasi* táviratunk szerint a katasztrófa áldozatainak eddig megállapított száma *St. Pierre*ben és vidékén negyven ezer ember. A *Suchet* páncélos hajó a megmenekülték részére élelmet ment szerezni.

Ujabbban a következő táviratokat kaptuk a rejtentő pusztulásról:

New-York, május 10.

A la pointe a pitrei amerikai konzul azt táviratozza H a y külügyminiszternek, hogy tegnap reggel 7 órakor *St. Pierre* tűzzel, gözzel és füsttel volt borítva. Husz ember megmenekült. Tizennyolc hajó el-

HA IZZAD.

ha viszkot a teste, ha sömörös, ha bőrkütyüsei vannak, ne csináljon semmit, csak egy tégely **ERÉNYI-FÉLE ICHTIOL-SALICYLT** vegyen. Szagtalan. Ára 3 korona.

Székelyi: **ERÉNYI** gyógyszerész Szabadszállás.

Főaktár: **TÖRÖK**, Király-utca 12. és **EGGER** gyógyszerész Váci-körut 17.

Aggett és az összes rajta levő emberekkel elsüllyedt. Az amerikai konzul állítólag családjával együtt odaveszett. A Vestindia and Panama Telegraph Company táviratilag értesítette a Western Union, hogy két gőzhajó, amely a kábel elszakadása után táviratokat vitt Martiniqueba, elpusztult. A társaság nem tudja konstatálni, hogy a hajók elsüllyedés előtt átadták-e a táviratokat.

New-York, május 10.

A horgony és lánccal St. Lucia-ba érkezett Roddam gőzös kapitányát kórházba kellett vinni. A hajó egész legénysége részint életét vesztette, részint súlyosan megbetegült. Tizenegy ember St. Pierre mellett a tengerbe ugrott és belefullt. Az East angol gőzös Santa Lucia-ba érkezett. A hajó egészen hamuval van borítva, noha a parttól öt mérföldnyi távolságban vitorlázott. A hajó leeresztett néhány csónakot, amelyeknek legénysége igyekezett a parthoz ferközni, de csak tüzet és lángokat látott, élő embert nem.

New-York, május 10.

St. Thomasból jelenti egy távirat: A Suchet francia cirkáló hajó ma reggel La Pointe a Pitreba érkezett. A hajó parancsnoka azt jelenti, hogy csütörtökön délután 1 órakor St. Pierre városa teljesen lángba volt borítva. A hajó 30 embert mentett meg. Néhány ember, akiket csónakokon a szigetre küldtek, már nem tudott a városba jutni. A katasztrófa pillanatában egy árva lélek sem tudott többé megmenekülni. A kormányzó, a vezérkari ezredes és neje, akik a szerencsétlenség beállta előtt St. Pierre-be érkeztek, valószínűleg szintén odaveszttek.

— **(Időjárás.)** Május 10-én. A magas levegő nyomás Angliától északnyugatra az Océánon, meg a jeles tenger környékén tartózkodik. Közép és Dél-európa egy részét alacsony légnyomás borítja. Európában az idő hűvösebb lett. Jelentékeny esők voltak Felső-Olaszországban és Lombardiában. Hazánkban az eső országwide kiterjedt s a 20 millimétert majd mindenütt meghaladta. A déli és délkeleti részekben zivatarok voltak (Temesvár, Kolozsvár, Csucs, Berzova, Dicső-Szent Márton.) Várható: hűvös, változókéony idő, az északi részekben esővel. Hőmérsék: 10,6.

— **(Személyi hírek.)** Rómából táviratozzák *Natalia* volt szerb királynét, ki nemrégiben áttért a rémai katolikus hitre, a pápa ma délen fogadta.

Özv. *Bánfi* Dánielné báróné, *Bánfi* Dezső báró anyja Kolozsvárott veszedelmesen megbetegedett. *Bánfi* báró a beteg ágyához utazott.

Karácsonyi Jenő gróf az udvarnál tartandó bál előestélyén saját palotájában hált ad, melyre az udvar s a diplomácia itt időző tagjai hivatalosak.

Viktor Emánuel olasz király tervezett külföldi utjáról lemondott. — *Agost* kőburgi herceg családjával tegnap este Polábol Bécsbe utazott.

— **(A király itthen.)** A király ma este 7 óra 15 perckor érkezik Bécsből a fővárosba a nyugati pályaudvaron.

— **(Vilma királynő betegsége.)** Rotterdami táviratunk szerint a beteg holland királynő állapota tartósan javul s ereje gyarapodik. A királynő a tegnapi napot jól töltötte. Henrik herceg ma tette hitvese megbetegedése óta az első sétalovaglást. Vilma királynő ma már több kormányzati iratot írta lá.

— **(Delegációs ebédek.)** Széll Kálmán miniszterelnök a delegációk tiszteletére két ebédet ad, amelyeknek elseje már ma délután lesz. Ezekre az ebédekre a közös kormány tagjai, a két delegáció elnöksége, azonkívül az osztrák delegáció részéről a költségvetési bizottság tagjai, a magyar delegáció részéről pedig az albizottságok elnökei és előadói lesznek hivatalosak.

— **(Nász az udvarnál.)** Mint bécsi tudósítónk telefonon jelenti: a Burg kápolnájában ma délelőtt ment végbe *Mária Krisztina* főhercegnő esküvője *Salm-Salm* Emánuel herceggel. Ott volt a király, salamennyi főherceg és főhercegnő egész udvartársával, a vőlegény szülei, a cumberlandi hercegi ár gyermekeivel. *Agost Lipót* szász-kőburg-góthai herceg és neje, sok arisztokrata és udvari méltóság, köztük *Apponyi Lajos* gróf udvarnagya, továbbá *Széchenyi Gyula* gróf a király személye körüli miniszter, *Goluchowski* gróf közös külügyminiszter, a német és a spanyol nagykövetségek képviselői, több német katonatiszt és a tábornoki kar. A menyasszony nővérei nyoszolányok voltak. Az esketést *Mayer* püspök végezte lényes segédlettel. Esküvő után a király kihallgatáson fogadta az új házaspárt.

— **(A német császár az alldeutschok ellen.)** *Vilmos* császár, aki már több ízben kritizálta le az alldeutsch apostolokat, ismét lesújtóan nyilatkozott a nagy német izgatók ellen, akik véresszáju izgatásukkal világszerte sok kellemetlenséget okoznak maguknak a komoly német politikuskoknak is. *Vilmos* császár Amerika és Németország barátkozásáról beszélgetve, kijelentette, hogy az alldeutschok amerikai bujtogatása volt az egyetlen oka annak, hogy félreértések

támadtak Amerika és Németország között. A mozgalom vezetőiben, ugymond a császár, nem csak nemzetközi tapintat, de még csak jogérzék sincsen s ha változás nem történik ebben a tekintetben, akkor az alldeutschok ellen való védekezésre egyesületet kell alapítani magában Németországban. A nagy németek császárnak nyilatkozatából okulhatnának a — mi nagy német zűldsászaink.

— **(Csetepaték az osztrák delegációban.)** Két csetepaté is kerekedett az osztrák delegáció költségvetési bizottságának ülésében. *Bukovics* nyugalmazott udvari tanácsos horvát-dalmát kiküldött zokon vette, hogy őt a külügyminiszter ismétlenül udvari tanácsos urának szőlította, amiben az udvari tanácsos... pardon *Bukovics* ur célzatosságot látott. Az is fájt neki, hogy *Stadler* érseket nem éppen selyem kesztyűsen kezelte a külügyminiszter. *Bukovics* ur, az érzékeny delegátus éles szavakkal rohant ki a külügyminiszter ellen, mikor már *Goluchovszky* nem volt jelen s helyettesével *Mérey* osztráffőnökkel heves szóvitát kezdett, melyet azonban az ülés végéig elsimítottak. A másik affér *Kozlovszky* dr. lengyel delegált s *Chlumecy* báró elnök közt keletkezett *Kozlovszky* megámadta *Przmysl* hadtestparancsnokát *Galgóczy* tábornagyot, amire *Chlumecy* éles visszavágással felelt. *Kozlovszky* az elnöktől ülés után *Parish* báró és *Abrahamovics* Jenő delegátusok útján felvilágosítást kért. Valószínű azonban, hogy párbajra nem került a dolog, mert *Kozlovszky* buzgó katolikus és a párbajnak ellensége.

— **(A perzsa sah Bakuban.)** Bakui táviratunk jelenti: A perzsa sah tegnap 34 tagu kíséretével ide érkezett. A pályaudvaron *Freese* altábornagy, a főkoronázó segédje üdvözölte. A sah ellépett a kivonult század előtt, azután pedig a bakui mohamedánok küldöttségét fogadta. A révben levő hadihajók ágyulövessel üdvözölték a fejedelmi vendéget.

— **(Tagosítás lázadással.)** A nép már ismét felázadt Erdélyben a tagosítás miatt. Szepsiszentgyörgyről jelenti tudósítónk távirata, hogy *Lemenhényben* a tagosítás miatt komoly jellegű zavargás tört ki, 500 főnyi néptömeg megszállta az utcákat és szét akarta rombolni a tagosítást kérők házeit. A csendőrség zavarta szét a lázongókat. A vizsgálatot megindították.

— **(Iparművészeti tárlat Zágrábban.)** *Khuen-Hédervary* gróf horvát bán neje elfogadta a f. hó 15-én megnyitandó zágrábi iparművészeti asztalosmunkák kiállításának védnökségét és kezdeményezésére női bizottság fog alakulni, a horvát iparművészet támogatására.

— **(A monarchia követe a szultánnál)** *Konstanti* nápolyból távirják: A szelámlik után *Caltee* osztrák-magyar nagykövet kihallgatásán volt a szultánnál és bernuttatta neki a pármái herceget és *Pallavicini* ögrófot nejevel. Azután *Marschall* báró német nagykövetet, *Gesov* bolgárdi diplomáciai ügyvivőt és az exarká jubileumára érkezett küldöttségeket fogadta a szultán.

— **(A gyergyó-alfalusi tűzkárosultak)** részére ma Névtelentől 3 koronát kapunk. Ezzel gyűjtésünk összege 233 korona 16 fillér. Adakozzatok!

— **(Országos gyógyszerész kongresszus.)** Holnap délelőtt 9 órakor kezdődik Széll Kálmán miniszterelnök védnöksége alatt az új városháza közgyűlési termében a második országos gyógyszerész-kongresszus, amelyre 500 vidéki gyógyszerész érkezik a fővárosba. A kongresszus iránt nagy az érdeklődés, mert a gyógyszerészek számos problémével foglalkozik majd. A jog átruházások rendezetlensége, a jogadományozás kérdése, a gyógyszerészek kiképzésével, a fitkos szerek ügye mind napirenden lesznek. De a legnagyobb érdeklődésre számít a realjogi gyógyszerészek törzskönyvezésének kérdése. A gyógyszerészek ugyanis egyértékűvé kívánják tenni gyógyszerjótáruikat az ingatlanokkal, amely célból teherlapok nyilását kérik egy a gyógytári jogokról vezetett nyilvántartásban.

— **(Adakozás.)** *Balog* István, az elhunyt költő és tanfelügyelő agg édes apja részére ma 7 koronát kaptunk, mint *Titz* Péter soprani tanító évűltetését. Összes gyűjtésünk: 17 korona.

— **(Házasság.)** *Bayer* Róbert szolnai főreáliskolai tanár eljegyezte *Rósz* Erzsike kisasszonyt *Eperjesen*. Karatnai *Bodó* Farkas marosvásárhelyi itelő táblai bírór eljegyezte *Imets* Margitot *Torján*.

— **(Panasz az adókövetés ellen.)** *Lukács* László pénzügyminiszter tegnap az I. kerület kereskedőinek küldöttségét fogadta, amely *Falk* Miksa dr. vezetésével járult elője, a most folyó adókövetés miatt téve panaszt. *Falk* Miksa dr. megjegyezte, hogy a küldöttség csak igazságot kér. A küldöttség nevében *Eiser* Nándor memorandumot nyújtott át, amely rámutat arra, hogy szomorúak az utóbbi időben a viszonyok a kereskedőkre és iparosokra s az általános gazdasági pangás mellett több mint igazságos, hogy az adókat, ha már le nem szállítják, legalább ne emeljék fel. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy az adófelügyelőség csak a kiszabási javaslatot

állapítja meg, a kiszabás maga azonban az önálló bizottságok dolga, amelyre a pénzügyminiszter befolyást nem gyakorolhat. Ő azt az utasítást adta, hogy a pénzügyi hatóságok csak ott emeljék az adót, ahol a kereset emelkedését látják.

Mintha bizony volna olyan finácé pápaszem, amely nem nagyobbító üvegből készült. És nagyobbik is látják országwide és emelik is széles ez országban. De hiába, a miniszter nem tehet róla — ő mondja — és nem gyakorolhat befolyást a hivatalos emberrnyúzásra. A pénzügyminiszter ur megengedi, hogy egy jó mondásat idézzük ő magára: „Ez valóban nagyfokú — naivítás.”

— **(Halálozások.)** *Radány* Dezső, az Első cs. kir. szab. Dunagőzhajós-társaság főfelügyelője és magyarországi forgalmi igazgató-helyettese ma hosszú szenvedés után meghalt. Az elhunyt harmincegy évig szolgált a társaságban. — *Gajzágó* Antal ügyvéd és földbirtokos május 8-án életének ötvenegyedik, házasságának huszonhatodik évében meghalt Budapesten. Holttestét Kolozsvárra vitték, hol ma temetik el. Elhunytát özvegye, születet *Simony* Irma, gyermekei és kiterjedt rokonsága gyászolja. — *Nagy* Sándor nyugalmazott arvaszéki elnök élete 64-ik évében meghalt Butyiban.

— **(Népiskolai tanító- és kántorképesítő vizsgálat.)** A székely-keresztúri m. kir. áll. tanítóképző-intézetben a népiskolai tanítóképesítő vizsgálat írásbeli része június 2., 3. és 4. napjain s a szóbeli és gyakorlati része ugyanazon hó 23—26 napjain lesz. A jelentkezők kellően felszerelt folyamódásaikat azon kir. tanfelügyelőség útján, melynek kerületében működnek, május 31-ig az igazgatóhoz, *Ujváry* Mihályhoz küldjék be. E vizsgálatnál egyidejűleg június 23-án kántorképesítő vizsgálat is lesz. E vizsgálatra jelentkezők keresztlevelel, tanítói oklevéllel és szolgálati bizonyítvánnyal felszerelt folyamódásukat szintén kir. tanfelügyelőjük útján június hó 15-ig juttassák el az igazgatóhoz. Az inézetnél végeztek vizsgálatát díjtalan; mások vizsgálati díja 40 kor. s az oklevéldíj 2 kor, mely díjak előre fizetendők.

— **(Szegény öreg Gellért!)** A *Sirály* csendesen uszik a Dunán a lánchíd-felé. Egy gazdagon öltözött nő beszélget egy szegényes vidéki asszonnyal. Az előkelő nő lakóhelye a Fauburg Szt. Leopold, látszik minden mozdulatán.

Magyaráz.

— *Látja* néni, ez az új híd, de nem biztos még. Csináltak vele valami stükilt s ujra kell építeni. Az meg a *Gellérthegy*, ahonnet *Gellért* püspököt ledobták.

— *Kik* dobták le?

A nő hallgat egy kicsit, restelli, hogy tudománya itt már esődött mond, de hirtelen elhatározással kivágja:

— A zsidók!

— **(Száz milliós örökség.)** Páris közönségét szenzációs per tartja izgalomban. Egy *Humbertné* nevű asszony avval a mesével, hogy 100 milliós örökség vár rá, 40 milliót esalt ki hitelezőitől. S nehogy az örökség nem létezésé kiténjék, a végrendeletet husz éven át egyre pereltette. Ha egy pert megnyert, rögtön mást indított strohmanokkal maga ellen. Végre minden perből kifogyott, cinkosaival Párisból elmenekült. A rendőrség az állítólagos 100 milliós örökséget tartalmazó ládat felbontatta s abban üres levélborítékokat talált. *Humbertné* a kicsalt pénzen óriás birtokokat vásárolt. A rendőrség kiadta elene az elfogatási rendeletet. A rendőrség letartóztatta *parmentier* havrei ügyvédet, aki az állítólagos örökhagyó *Prawford* nem létező testvéreit képviselte a végrendeletí Cerben.

— **(Egy sikkasztó passziói.)** *St. Louis* amerikai városatyja, *Charles Kratz* és *John K. Murell* városi képviselő óriási összeg elikkasztása után háttal fordítottak a szabad Amerikának, amely most körözlelevelében 36 ezer korona jutalmat ígért a két jeles férfiú kézrekerítésének. A személyleírás szerint *Kratz* 6 láb és 1 hüvelyk magas és 200 fontot nyom s bár egy sereg ismertető jele van, lefözi őt a 198 fontos 5 láb és 9 és fél hüvelyk magas *John K. Murell*, aki a köröző levél szerint egyebek között „szik, dohányzik, bagótrág és köpköd.” Szép, hogy Amerika feltételezi a jeles városatyáról, hogy puritán egyszerűségű honi szokásait a sikkasztás után következő önkéntes számkivetésben sem veti le. Tessék a két, kicsinek éppen nem fogható szökevényt elcsipni.

— **(Megölte a lelkiismeret.)** *Horváth* Lajos házmaster feleségét április 15-ikén reggel a Zöldfalu-utca 14. szám alatti lakásán halva lelték. Férjét gyanúsították, hogy megölte, de a boncolás kiderítette, hogy szívizélhűdés volt a halál oka. *Horváth* Lajos ellen az ügyészség a vádat eljettette. Ma reggel *Horváth* Lajos föbe tölte magát. Hátrahagyott levelében azt írta, hogy feleségére rájlesztett s azt akkor érte a szívizélhűdés. E miatt a lelkiismeret annyira furdalja, hogy élni nem tud.

— (Meglöpött király.) A görög király tatójoni Bekéla-villájában elkövetett lopás szerzőit kinyomozták öt esendő szeméjében, akikre a villa őrzete bízva volt. A esendőket letartóztatták és a lopott tárgyakat, amelyek között több na gyobb értékű emléktárgy volt, megtalálták náluk.

(A hivatalos lapból.) Kinevezések. Az igazságügy-miniszter Stiglauer József aljegyzőt a pécsi járásbíróshoz jegyzővé, Szévolc János joggyarokot a világi járásbíróshoz aljegyzővé, ifj. Incze Ferenc segédtelevet vezetővé, Kovács Antal irnokot a csikszentmártoni járásbíróshoz segédtelevet vezetővé, Jézernicsky János irnokot a debreceni kir. ítélőtáblához irodatisztává nevezte ki. Az igazságügyminiszter László Károly tanítót a váci kir. orsz. fegyintézethez tanítónak nevezte ki. — Athelyezés. Az igazságügyminiszter Csirják István nagy-károlyi járásbírósi irnokot a debreceni törvényszékhez helyezte át. — Megerősítés. Az igazságügyminiszter a pancsovai járásbírósnál Varga Dezső aljegyzőt állásában végleg megerősítette.

— (Rövid hírek.) Az ellopott utca hasztalan keresett tolvaja, Hamzák János levelet intézett a rendőrséghez, amelyben bejelenti, hogy öngyilkos lesz. A rendőrség ezt nem hiszi el, s tovább nyomozza a közbiztonság e híres megréflőjét. — Eltűnt egy uriaszony. Kassa egyik előkelő úrnője, Dunkel Vilmos parkettgyáros neje heves idegroham után rejtélyes körülmények közt eltűnt. Családja azt hiszi, hogy hirtelen támadt elmebajban öngyilkosságot követett el. A család a megtalálónak nagy jutalmat ígér. — Hogy tesznek a németek. Pozen-ből jelentik ez esetet, mely jellemző a németek eljárására az idegen ajkuakkal szemben. Két lengyel operanekest Tarnowskít és Kohmant kitiltotta a rendőrség Pozenből, mert egy lengyel hangversenyen énekeltek. Sők jajgatnak a magyarországi svábok „elnyomatásán”. — Az egyetemi kör, amelyet a felekezeti villongások rendezéséből támadt adósságok miatt néhány hete be kellett zárni, tegnap ismét megnyitott. Az adósságokat rendezték. — A budapesti egyetem újjalakításának százhuszonkettedik évfordulóját május 13-án házi ünnepel tli meg, melyen pályadíjakat és szorgalmi jutalmakat is kiosztanak. — A Pálos szerzet ismét le fog telepedni Magyarországon. Wenckheim István gróf felafánlót a rendnek Nagy-Lénárdon alkalmas épületet, s a rend el is fogadta, szeptemberben foglalják el új otthonukat. — A budai jótékony nőegyesület tegnap tartotta rendes közgyűlését Pallavicini Edéné örgrófné elnöklésével. Az évi jelentést Kummer Rezső titkár terjesztette elő, a számvizsgáló bizottság nevében Országh Sándor tett jelentést. — Háromezer koronát adott a király magánpénztárából a bártfai tűzkárosultak segítségére. — Tűzvész pusztította el Bécs mulatójának, Venedig in Wiennek legnagyobb vendéglőjét, az óriási Römer-hofot. A vendéglőt megmenteni nem lehetett, csak a szomszédos épületeket. — Mária Terézia osztrák-magyar hadihajó lávirati jelentés szerint három napra Csifuba érkezik. A hajón minden rendben van. — Színházi tűz. Alexandriából jelentik: Az éjjel 1 órakor az itteni színházban tűz támadt, amely a gyors segítség dacára az egész épületet elpusztította. Emberéletben nem esett kár. — Eletuntak. Farkas Imre napszámos tegnap este a Csabad-utca 34. számú ház előtt föbe lőtte magát. Eletveszélyes a sebe. Szűcs Sándor cipész felesége a Sarkány-utca 6. számú házban marólugot ivott. A Szent István kórházban ápolják. — Elfogott tolvaj. A rendőrség letartóztatta Steiner József 15 éves csavargót, aki rendszeresen űzte a házak félreeső helyén elhelyezett ólomcsövek lopását. — Baleset. Bata László huszonnyolc éves kocsis ma reggel az Alsóerdősor és Kereses ut sarkán neki hajtott Sulc Gyula ujsághordó kocsijának. Az összeütközés oly heves volt, hogy Sulc ebukott a bakról és agyrázkódást szenvedett. — Földműves, mint kántortanító. A káposztásmezei Dálnok községben kántortanítóvá egy ottani földművest választottak meg, kinek öblös hangján kívül semmi nemű képzettsége nincs. S ez a derék ember állami iskolában fog tanítani. — Vaskő telepre bukkantak a hunyadmegyei Aranyos község határában. A telepet tulajdonosától a hunyadi vasgyár fogja átvenni. — Szülei gondatlanság áldozata lett Basszarabáza községben a kis 3 éves Csűr Katalin. A konyha nyitott tűzhelye mellett játszott, ruhája tüzet fogott s mire segélyére siettek, oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy másnapra belehalt. — Bányászok sztrájkja. A scrantoni — pennsylvaniai bányatelepek összes munkásai hétfőn sztrájkba kezdenek. A bérharcba állók száma 10 ezer. — Vizsgálati hangverseny. Az országos magyar királyi zeneakadémia igazgatósága május 12 én hétfőn este fél 8 órakor tartja az intézet hangversenytermében első vizsgálati hangversenyét. — A Mikes-szobor javára Sepsiszent-Györgyön a Székely Mikó-ifjusága szépen sikerült ifjúsági ünnepet rendezett.

x Takarmányrépamagvak főfajai, mint oberndorfi, eckendorfi, olajbogyóalakú stb., úgy impregnált mint nem impregnált minőség — és legkitűnőbb csiraképeségben, Maulner Ödön cs. és kir. udvari magkezedeésében Budapesten még kaphatók.

A jelenlegi előhaladt idénynél az impregnált mag vetése ajánlatosabb, mert gyorsabban és jelentékenyen erősebb csirakkal kel, mint a nem impregnált répamag.

x Csuz és köszvény ellen elismert legkitűnőbb szer a Zoltán-féle kenőcs. Ára 2 korona. Zoltán Béla győgtárában, Budapest, V., Sétátér-utca és Szabadság-tér sarkán.

x Hölgyeim! Tessenek megtekinteni a Szent-Lőrinci porcellán-festőgyár városi raktárában, Teréz-körut 32. szám alatt naponta beérkezett újdonságokat. Szent-Lőrinci porcellángyár. Városi raktár Budapest, VII. Teréz-körut 32. szám. Kuhinka István örökösei üveggyárának főképviseelője és egyedüli raktára.

x Balassa-féle iztelen csukamájolaj Emulsio méz és szódahypofosfittal, a legkitűnőbb szer az összes edaig feltalált szerek közül: Phthisis vagy sorvadás, meghűlések, idült köhögés, scrofulosis, annak minden alakja, rheuma, bőrbetegség, gyermekbetegség, Anaemia, vérszegénység és általános gyöngeség eseteiben, kapható Balassa Kornél gyógyszerárában a Vörös-Kereszthez, Temesvár. Ára 2 korona.

x Felhívjuk olvasóink figyelmét Jakob István székelykereszturi fűszerkereskedő hirdetésére.

x Osztályosjegyet-vevőket a Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaság mai hirdetésére különösen figyelmeztetjük.

* Színházak műsora. 1902. május hó 10-én. Magyar királyi Operaház: Mignon. (Kezdeté 7 órakor.) — Nemzeti Színház: Rang és mód. (Kezdeté fél 8 órakor.) — Népszínház: Az izé. (Kezdeté fél 8 órakor.) — Vig színház: Az őrnagy ur. (Kezdeté fél 8 órakor.) — Magyar Színház: New-York szépe. (Kezdeté fél 8 órakor.) — Fővárosi nyári színház: Csókon szerzett vőlegény. (Kezdeté fél 8 órakor.)

SPORT.

∞ Budapesti löversenyek. A ma délutáni versenyek első futamainak eredménye:

I. Duna handicap, díj 3000 korona, táv. 2400 méter. I-ső Gemper Iden. II-ik Carmin. III-ik Akárhogy. Futott 11 ló. — Tot: 10: 29, helyre 50: 78 és 106.

II. Háromevesek állami díja. Díj 4000 korona. Táv. 1600 méter I-ső Ladon. II-ik Olympias. III-ik Mediateur. Futott 7 ló. — Tot: 10: 28, helyre 50: 88 és 200.

III. Kanca-díj. Díj 20.000 korona. Táv. 2000 méter. I-ső Vig. II-ik Vestal Virgin. III-ik Csókos asszony. Futott 10 ló. — Tot: 10: 56, helyre 50: 80 és 70.

NYILT-TÉR.)*

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bel- és hólyagbánták, máknál súlyos ideg-, vér-, és bőrbajoknál. Biztos védelem szellőtűzés és elmozdítás ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének egyetemi orvostudornak (Hemepsta) rendelő intézete van.

Budapest V., Váci körut 18. szám alatt. Rendelés naponta 9—12-ig és 8—6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket, intézetben kívül is kezel. Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

*) Ezen közleményért nem vállal felelősséget a Szerk.

KOZGAZDASÁG

Az időjárás és a vetések állása. Az utolsó pár nap alatt az időjárás szeszélyes fordulatai a termés-kilátásokat újra csökkentették. Mai napon érkezett tudósításaink a következők:

Máramaros-Szigeten egymást érő kisebb fagyok, derek után szerdán és csütörtökön meleg eső jött, amelytől a vetések javultak. A gyümölcsökben azonban nagy a pusztulás. A két napi folytonos esőzés most már árvíz veszedelemmel fenyeget. A Tisza és az Iza nagyot nőtt. Kolozsvárott az este nagy vihar volt, erős záporral, amely jót tett a vetéseknek. Tordán tegnap délután jég-eső, az éjjel pedig nagy zápor volt. Ujvidéken három napi hűvös idő és tulságos esőzések után ma derült, meleg az idő.

Sepsi-Szent-Györgyön öt napi szárazság után az éjjeles csöndes eső esett, amelytől a növényzet felüdült. A termés kiheverheti a fagykárt.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabonatözsde.

Készárú.

A malmok még mindig a tartózkodó vásárlással kívánják az áralakulást befolyásolni. Abban bíznak, hogy van elég anyag még az aratásig, és nem fog beállni a leszállított üzem mellett áruhiány. Ebben a kombinációban alighanem tévedni fognak, mert a hozatalok és az üres vidéki raktárházak nem ezen feltevés mellett bizonyítanak. Nincs ámbár kizárva, hogy a malmok kivágyják az utolsó kártyát is, és teljesen beszüntetik néhány méterre az üzemét, ami annál könnyebben megtörténhet, mert állításuk szerint jelentékeny lisztkészlettel rendelkeznek.

Ma változatlan volt a hangulat, és a forgalom korlátolt maradt. Mindössze 8000 mm. buza kelt el.

Az elmúlt héten

	érkezett	elment
buza	79980 mm.	25467 mm.
rozs	1707 "	303 "
árpa	5801 "	145 "
zab	15204 "	13913 "
tengeri	127711 "	147772 "
repce	— "	— "
liszt	2139 "	77616 "
korpa	— "	13487 "

Határidőüzlet.

A tartós kedvezőtlen időjárás a tőzsde érzékeny irányzatára természetes hatással van. A magánértékesítések tartózkodva bár, de mégis kedvezőtlenül itélkeznek a rendellenes időjárás miatt, és ennek tulajdonítható, hogy Csehország és Ausztria ma nagyobb tételekben vette az októberi búzát és rozst. Ezen vételek hatása alatt emelkedtek az árfolyamok, és szilárd irányzat kerekedett felül. Tengeri — dacára a nagy hozatalnak — szilárd irányt követ, mert — mint ma jeleztük — nagy mennyiségekben talál a külföldön — különösen pedig Németországban és Angliában elhelyezést.

Délben jegyezz: májusi buza 8,69—70, októberi buza 7,87—88, októberi rozs 6,73—74, októberi zab 5,83—84, májusi tengeri 4,93—94, júliusi tengeri 5,03—5,04. Felmondattott f. hó 15-iki átvételre 12000 mm. buza, 16000 mm. tengeri.

Eladatott buza: Tisza vidéki: 400 mm. 78,5 kgr. 9 K. 20 f., 100 mm. 79,8 kgr. 9 K. 12 és fél f., 100 mm. 87,5 kgr. 9 K. 15 és fél f., 200 mm. 78 kgr. 9 K. 15 f., 1000 mm. 79,4 kgr. 9 K. 15 f., 100 mm. 97 kgr. 9 K., 100 mm. 76,5 kgr. 9 K., 100 mm. 77,5 kgr. 9 K., mind három hónapra. Makói: 1800 mm. 77,2 kgr. 9 K. 07 és fél f., 1200 mm. 77,2 kgr. 9 K. 07 és fél f., mind három hónapra. Fejérmegyei 450 mm. 77 kgr. 8 K. 90 f. három hónapra. Pest megye vidéki: 200 mm. 76 kgr. 8 K. 75 f. három hónapra. Duna-Bácskai: 1050 mm. 76 kgr. 8 K. 70 f., három hónapra. — Zab: 100 mm. 7 K. 45 f., 220 mm. 7 K. 20 f., 100 mm. 7 K. 20 f., 100 mm. 7 K. 10 f., 100 mm. 7 K. készpénzfizetés mellett paritás. — Tengeri: 100 mm. 4 K. 75 f., dohos készpénzfizetés mellett paritás.

Érték-tőzsde.

Előzősde: Osztrák hitelrészvény 672. — Magyar hitelrészvény — Korona járadék 97,70 Leszámitoló — Jelzálog — Rimamurányi — Államvasut — Déli vasut — Alpesek 410,50 Városi villamos — Közúti vasut —

Zárlat: Osztrák hitelrészvény 671,50. Magyar hitelrészvény — Korona. 97,70 Leszámitoló 437. Jelzálog bank — Rimamurányi 513,50. Államvasut 663. — Déli vasut 45. — Alpesek 410,50. Városi villamos — Közúti vasut 611. — Salgótarjáni 485.

A szerkesztő postája.

J. Zs. Zágráb. 8172 sz előzető, H. J. Borsod-Hársány. V. M. Budapest. Sorsjegyeik nem nyertek.

K. J. Kondoros. Köszönet a buzgólkodásért. A kérdéses könyvekből küldetünk mutatványt. A cikkeknek sorát ejtjük.

Tanítónő. Jó dolog ez, csak folytassa.

Bendeguz. 1. Meg. Át is adtuk V. képviselőnek, mivel S. akkor nem volt itt, de időközben V. is elutazott. 2. Igen, számíthat. 3. El. 4. Azt is.

Erdővidéki. Jönni fog.

V. I. Szenic. Megkaptuk s megy is a lap rendszeren.

B. B. (A tanítók igazsága.) Sorra kerül.

Laptu ajdonos a „Magyarság” kiadóvállalata.

Beifeld Bankház Budapest.

Károly-körut 1. szám.

Vesz és clad sorsjegyeket, értékpapirokat és állampapirokat a napi áron, részletfizetésre: beváltja a kisorsolt sorsjegyeket. — Pénzkölcsönt nyújt mindennemű sorsjegyekre.

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1902. május 11-én.

M. KIR. OPERA.

A hadi fogoly.
Szerelmi kalend.
Kezdeté fél 8 órakor.

Nemzeti Színház.

délután:
A komédiás hölgy.
Kezdeté d. u. fél 3 órakor.
este:
Constantin abbé.
Kezdeté fél 8 órakor.

NEPSZÍNHÁZ.

délután:
Egy görbe nap.
Kezdeté d. u. fél 3 órakor.
este:
Az izé.
Kezdeté fél 8 órakor.

Magyar Színház.

délután:
A miniszter előszobájában.
A gesák.
New-York szépe.
Kezdeté d. u. 3 órakor.
este:
Lotti ezredesi.
Kezdeté fél 8 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

délután:
Órnagy úr.
Kezdeté d. u. 3 órakor.
este:
Órnagy úr.
Kezdeté fél 8 órakor.

URÁNIA.

délután:
Monte-Cario.
Kezdeté d. u. 4 órakor.
este:
Sport.
Kezdeté fél 8 órakor.

Föv. nyári színház

délután:
**Színházi képtelen-
ségek.**
Kezdeté d. u. 3 órakor.
este:
**VIOLA,
az alföldi haramia.**
Kezdeté fél 8 órakor.

Városl. szinkör.

délután:
**Lumpácus Vagabundus
és a három jó madár.**
Kezdeté d. u. 4 órakor.
este:
**VIOLA,
az alföldi haramia.**
Kezdeté 7 órakor.

HATSCHÉK MIKSA

Opikus (aralót Váci-utca) most:
V., Eskü-ut 5, (Klotild palota.)
A „Belvárosti Kávéház” mellett.)

Jelmez és néprajzi-fényképek (színes) nagy választékban
Színházi látsók 4 firtól feljebb. **Vadász- és
verseny-tárcsók** 8 firtól feljebb. **Szemüvegek,
orrzszorítók és lorgnetták** 1 firtól feljebb. **Lég-
súlymérők** 4 firtól felj. **Hőmérők** 40 krtól felj.
Műszemek (dús választékban, nálam minden
fajdalm nélkül be is tétetek.)
Fényképező gépek 75 krtól, illetőleg 3 forinrtól
(nagyobb 6 forinrtól) feljebb. Szerek napi árért.
Kirchner-féle cirta-gitar és hegedű-húrok.

A villamos-vasut megállóhelye.

MA VASÁRNAPON

Friss Pschorbräu-csapolás

Potucsek István vendéglőjében József-körut 46. szám
Kitűnő konyha, hamisítatlan borok. Minden
kényelemmel berendezett étterem.
Dicső árak. Figyelmes kiszolgálás
József-körut és József-utca sarok.

Első hazai zongoragyár!

HEVESI BALAZS UDODA **HARKAI M.**

zongoragyáros, állami iskolák szállítója
ajánlja saját készítményű zongoráit, mely versenyez
bármely külföldi zongorákkal.

Budapest, Deák-tér 6. szám.
(Anker-udvar.)

Alapított 1890 ban.
Milleniumi nagy éremmel, kitűnő jó és szép
munkahaladás, jó izlés, versenyképességért
1893. évi ipar-egyesületi ezüst-éremmel ki-
tüntetve.

Elvállalok minden e szakmába vágó javítást
hangolást és lovagást.

Kávé

4 és fél kiló vételnél, mely több fajta is lehet, elvámolva
és bérmentve utánvétellel küld

1 kiló háztartási kávé	frt 1.15	1.20	1.30
1 kiló Cuba kiv. finom kávé	1.40	1.60	2.-
1 kiló Mocca-kávé	1.40	1.60	2.-
1 kiló Arany Jáva	1.40	1.60	2.-
1 kiló igen finom pörkölt kávé	1.30	1.60	2.-

Eisele-kávéraktár BUDAPEST,

Nefelejts-utca 3-ik szám alatt.

Kávé és tea árai:

1 kiló háztartási	1.20	frt.
1. verseny Portorikó	1.30	
1. Portorikó	1.50	
1. gyöngy, finom	1.50	
1. mokka	1.40	
1. mokka, legfinomabb	1.60	
1. arany Jáva	1.40	
1. arany Jáva, legfinomabb	1.60	
1. Kuba, finom	1.70	

Különösen ajánlom kitűnő frissen pörkölt kávémat.
1 kiló vegyes pörkölt 1.40
1. finom pörkölt 1.60
1. Kuba, pörkölt 1.80

Kávéhoz csomagolható:
1/4 kiló Mandarin-tea csász. kev. 1.00 frt.
1/8 kiló Mandarin-tea csász. kev. 0.85
1/4 kiló háztartási tea 1.25
1/8 kiló háztartási tea 0.65

1/2 kilós postaszák megrendelésnél már vidékre
2 is teljesen bérmentve és elvámolva küld

Balogh László kávé- és teakiviteli
üzlete
BUDAPESTEN.

Főüzlet: VII., Rottenbiller-utca 12 a. Fiók-
üzletek: VI., Andrássy-ut 36. és VII., Dohány-
utca 61.

GEDULDIGER HUGÓ
első magyar ruganyanta-bélyegző
gyár és véső-intézet
Budapest, VI. ker., Váci-körut 17. szám.
Minta-árjegyzékek ingyen.
Viszontelárusítók kerestetnek.

Legjobb árban veszem s
forgalmi és régi bélyegeket min-
den mennyiségben veszek, cseré-
lek, eladok.
PRÜCKLER I. O
BUDAPEST,
IV., Koronaherceg-utca 3. szám.

Box-Calf

borjubőr ma a világ legjobb
és legtartósabb bőre, nem
kell vixelni, viseletben pedig
szép és elegáns. Mérték
elegendő a lábnak pa-
pirosan való kö-
rülrájolása.

Kizárólag saját
készítmény. Föl-
tétlen jó állás.

Árjegyzék ingyen es bérmentve.
Borjubőr, sima, strapára való 3.20. Borjubőr békés 3.-
Borjubőr bergsteiger, gwallérforma 3.20. Box-calf, berg-
steiger, feltűnő elegáns 4.-. Divatos barna bagaria berg-
steiger, elegáns 4.-. Lakk, cugos v. bergsteiger 4.-. Női
cugos v. fűzős 3.-. Box-calf fűzős 3.50. Barna di-
valos fűzős v. gombos 3.50. Lakk, cugos v. fűzős 3.50.
Gyermekcipők 3 évig 1.-.

Nem tetszöt készséggel kicserélek.
Agulár Ede
Budapest, VII. ker., Kerepesti ut 22. sz.
az Uránia-színházzal szemben.

OSZTÁLYSORSJEGY-VEVŐKNEK.

Ügyfeleink száma folyton emelkedőben
van, minthogy a legtöbbet nálunk vá-
sárolt sorsjegyeken nyerték; de fő-
leg, mert előzékenységünk mellett sorsjegy-
vevőinknek legmesszebb menő bizton-
ságot nyújtunk. (Ovadéknak, mely a leg-
nagyobb az osztálysorsjáték igazgatósá-
gánál egymaga is teljes garanciát nyújt
ügyfeleinknek kötelezettségeink rendes le-
bonyolítására nézve).

A nyereményeket bármely összegben
lejárát előtt is kifizetjük és vidéki meg-
rendelőinknek azon különös kedvez-
ményt nyújtjuk, hogy ily kifizetéseket
nemcsak pénztárunknál, hanem minden
külön jutalék és költség felszámi-
tása nélkül kívánatra bármely na-
gyobb vidéki bank, illetve takaré-
pénztár útján is teljesítjük.

Első osztály huzásai már május 22-én és 23-án.
Eredeti sorsjegyek árai: 1/12 kor., 1/26 kor., 1/3 kor., 1/81 kor. 50 fill.

NEMZETI PÉNZVÁLTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VI., GIZELLA-TÉR 1. (Haas palota).
Távirati cím: NEMZETI PÉNZVÁLTÓ BUDAPEST.

Eladás nagyban és kicsinyben!

BUTOR-ELADÁS.

Dus választék szilárdgyártmányu asztalos és kárpitozott
butorokban egyszerű és legdiszesebb kivitelben.

DÓSA KALMÁN

asztalos és kárpitos, Bpest,
Erzsébet-tér 18. sz. I. emelet.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Le az árakkal! Még eddig nem létezett ilyen olcsó árak. Vidékre szétküldés naponta.

Elvünk: Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás a legolcsóbb árakban.

<p>Uri divat.</p> <p>1 fucat kítő gallér minden alakban 1.25, 1.45</p> <p>1 pár kélő 18</p> <p>Remek uri ingek sima mell 95, 1.12</p> <p>1.27, 1.46</p> <p>redős mell - .98, 1.16</p> <p>1.32, 1.48</p> <p>fehér batiszt mell 1.15, 1.35, 1.50</p> <p>színes batiszt mell - .98, 1.18, 1.37</p> <p>R. R. schiffon uri ing sima mell 1.29, 1.45</p> <p>R. R. schiffon uri ing redős mell 1.49, 1.68</p> <p>R. R. schiffon uri ing fehér v. színes batiszt mell 1.39, 1.58</p> <p>Tartós köpper alsónadrág - .47, - .55</p> <p>himzett - .65, - .78</p> <p>Gyönyörű selyem-csokornyakkendő 27</p> <p>35, 45</p> <p>Gyönyörű selyem önkötő nyakkendő 25,</p> <p>32, 39, 45</p>	<p>Fegyűzkötésű zockin párja - .17, - .22</p> <p>Kötött cérna zockin fekete vagy színes - .22, - .27</p> <p>Uri bőrkeztű remek minőségű párja 85</p> <p>Tartós uri esernyő - .85, - .98</p> <p>Remek uri selyem esernyő 1.69, 1.85</p> <p>Női divat.</p> <p>Női cérna-keztű minden színben, gombos 22, 27</p> <p>Női svéd utánz. keztű minden színben mosó 34, 39</p> <p>Legdivatosabb mosó szoknyák - .95</p> <p>1.15, 1.35</p> <p>Szintartó nyári blouze - .78, - .95, 1.13</p> <p>Selyem fátyol minden színben - .15</p> <p>Puhabőrű remek női bőrkeztűk - .69</p> <p>Tartós női vászoning - .45</p> <p>Tartós női vászoning díszes betéttel - .64</p> <p>Bőrvászon női ing kézihimzéssel 88, 95</p> <p>R. R. schiffon női ingek pazar díszszel - .98, 1.12</p> <p>Rumburgi vászoningek kézihimzés betéttel 1.32, 1.43</p> <p>Színes női ing - .55</p>	<p>Schiffon női hálókötésű díszes - .72</p> <p>1.32, 1.68</p> <p>Schiffon női nadrág - .88, 1.10</p> <p>Remek schiffon női szoknya - .99, 1.32</p> <p>1.68</p> <p>Diszes gloth szoknya 1.73, 1.95</p> <p>Diszes gloth szoknya selyem himzéssel 2.62, 2.89</p> <p>Szintartó női harisnya - .12</p> <p>Kötött cérna női harisnya fekete vagy színes 28</p> <p>Div. női flórharsnya csikos v. schottisch 39, 48</p> <p>45, 62, 83</p> <p>Remek fűzők 1.25, 1.48, 1.65</p> <p>Divatos halcsont fűzők 1.25, 1.48, 1.65</p> <p>Fűzővédő minden színben 18</p> <p>Női tartós ernyők 1.12, 1.32</p> <p>Selyem női ernyők 1.68, 1.83</p> <p>Vászonárak.</p> <p>Teljes vég bőrvászon 2.98, 3.45</p> <p>Teljes vég Creas-vászon minden célra alkalmas 3.68, 3.95</p> <p>Teljes vég Herkulesvászoni uri alsónadrágra 3.92, 4.35</p> <p>Teljes vég Irlandi vászon vékonyszálú 5.40</p> <p>Teljes vég Brocat damaszt ágyneműre 6.65</p> <p>Teljes vég Kítő schiffon 3.50, 2.98, 4.72</p> <p>Teljes vég Rem. kanavászon ágyneműre 3.78, 4.18</p> <p>7 drb lepedőre vászon egyszéiben 5.98, 6.21</p> <p>7 drb lepedőre lenvászon egyszéiben 6.95, 7.30</p> <p>6 drb damaszt-törülköző 98, 1.36</p> <p>1 drb frottír törülköző 25, 38</p> <p>6 drb óriási vászon pohártörő 53, 69</p> <p>6 drb flanel portörő 47</p> <p>6 szem. feh. dam. teríték 1.89, 2.38, 2.85</p> <p>6 szem. feh. kávé teríték 1.15, 1.35</p> <p>6 szem. feh. cérna kávéteríték 1.75</p> <p>6 szem. feh. aszur kávéteríték 2.38, 2.65</p> <p>Kávésabrosz olcsó árban 69, 79, 1.10</p> <p>3 drb vászonzebkendő 18, 26, 39</p> <p>3 drb lenvászon zsebkendő 45, 57</p> <p>3 drb batiszt női zsebkendő 43, 54</p> <p>1 méter csipkefüggöny 8, 17, 23</p> <p>1 méter spárgaszőnyeg 12, 17, 28</p>
--	--	--

Most megjelent árjegyzékünket kívánatra ingyen küldjük. Minták az üzlet óriási forgalma miatt nem küldetők

SCHRANK és BLAU vászon- és női divatáruháza.

VI. ker., Nagymező-utca 8. szám. BUDAPEST, (Teréztemplommal szemben)

Sanid labdacso
befecskendezés nélkül!

A legmakacsabb heveny és idült folyásoknál legbiztosabb gyógyszer

férfiaknál és nőknél

egyaránt biztos szer. - Egy üveg 100 labdacso tartalommal és használati utasítással 6 korona. - Vidékre 6 korona beküldés mellett bérmentve vagy utánvétellel.

Kapható a „Magyar király” gyógyszerárban
Budapest, Marokói-utca 2.

Magy. kir. államvasutak.
73191/902 sz.

PALYÁZAT.

A m. kir. államvasutak kaposvári nevelő és tápintézetében f. évi július hó 1-ével úgy az igazgatói mint a gondnoki állás megüresedvén, az említett állásokra ezennel pályázat hirdetettik következő feltételek mellett:

- 1.) Az igazgatói állás javadalmazása évi 1200 korona tiszteletdíj, az intézetben 3 szoba és előszobából álló természetbeni lakás, fűtés, világítás és az intézet konyhájáról való élelmezés.
- 2.) A gondnok javadalmazása évi 1000 korona tiszteletdíj és természetbeni lakás, fűtés, világítás és az intézet konyhájáról való élelmezés.
- 3.) Minakét állás betöltésénél csak kifogástalan előéletű, magyar honosak vételnek tekintetbe, e mellett azonban az igazgatói állásra pályázótól a szükséges pedagógiai elméleti és gyakorlati ismeretekben, a gondnoktól pedig a szánviteli teendőkhöz való jártasság is megkivánatik.
- 4.) A tanári oklevéllel és gyakorlati bírók s nevezetesen, azok, kik valamely nyilvános tanintézetet igazgatói hatáskörbe vezettek, illetve a m. kir. államvasutak nyugdíjban levő azon alkalmazottai akik a fentebb előírt minősítésnek megfelelnek és ezt okmányilag igazolni képesek, a tápintézet igazgatói állásának betöltésénél előnyben fognak részesülni.
- 5.) Pályázók a f. évi június hó 1-ig közvetlenül a m. kir. államvasutak igazgatóságához (Bpest, Andrassy-ut 73.) betherjesztendő s egy koronás bélyeggel ellátandó pályázati kérvényekhez csatolni tartoznak:
 - a.) magyar honosságukat igazoló bizonyítványukat.
 - b.) erkölcsi bizonyítványukat,
 - c.) keresztlevelüket,
 - d.) az elnyerni kívánt álláshoz szükséges ismeretei et igazoló okmányait.

Bpest, 1902. május 7.

Az Igazgatóság.
(Utánnomás nem díjaztatik.)

TILLER MÓR ÉS TÁRSA
császári és királyi udvari szállítók.

Magyarország első egyenruha készítő intézete

BUDAPESTEN, Váci-utca 35. szám alatt.

Nemzeti puska-
kamérek
által
kipróbált
Revolverek
7 mm 4 kor., 6 mm 6 kor.,
12 mm 8 korona. Kivá-
natra legyver-árjegyzéket
ingyen küldünk.

Vívó- és párbaj-
szerekek:
kardok 4-6-8 kor.,
alcák 5-8-12 kor.,
keztűk 2-3-4 kor.,

A világ legszebb utazó-bő-
röndjei legolcsóbbtól a le-
finomabb minőségig 10 kor.,
15 kor., 20 kor., 30 kor., 40
kor., 60 kor.

Kalapokat:
egyenruhához és pol-
gári használatra 4-
5-6-7-8 korona.

ÜZLETÁGAINK:
EGYENRUHAK.
Magyar díszruhák.
LIBERIÁK.
Polgári ruhák.
FEHÉRNEMŰEK.
VIVOSZEREK.
Párbajszerekek.
Legyverek és for-
gópisztolyok.
Kardok, sarkantyúk.
Érdenjelenek és szallagok.
Utazó bőröndök.
Bőrneműek.
Arany és ezüst
hímzések.
Zászlók, stb.

Képes árjegyzéket minden cikkről kívánatra ingyen és bér-
mentve küldünk.

SPECIALISTA

SERVKÖTŐKBE!

Keleti J. ortho-
pédiai műintézete
ajánlja minden sérv-
ben szenvedőnek a lezujabb és
modern szerkezetű 1900. évben
császári és királyi szabadalma-
zott sérvkötőjét. Nem csuszik,
nem okoz kellemetlen nyomást és
rendkívül kítő fekvése által
felülmul minden más gyártmányt.

Ára: Egyoldalu 12 korona. Kétoldalu 24 korona.

Gyáraimban teljes jótállás mel-
lett készülnek továbbá: járó- és
támogatók, műfűzők fer-
dennőttek részére és sco-
iosis-nál Helsing rend-
zere szerint. Műlábak és
kezek, haskötők, köll-
dők sérvkötők, göröcsér-
harisnyák stb. stb.

Illusztrált árjegyzékeket titok-
tartás mellett ingyen küld szét:

**KELETI J. orvos-sebészeti mű- és
kötszergyára (alap. 1878.)**

BUDAPEST,
IV. ker., Koronaherceg-u. 17/M.
Gyár: Központi városház.
Kértek a címre jól ügyelni.

12 koronás rendelésnél bérmentve. - Meg nem felelő
készséggel kicserélek.

A Székelyföld első kávékiviteli üzlete
Székely-Keresztur.

Ajánlom kiváló finom minőségű kávémat az alanti árjegyzés szerint
5 kúpos postacsomag vételénél bármely postahivatalhoz bér-
mentve szállítva; u. m.:

1 kg. kiváló finom Cuba-kávé 1.80, 1.50, 1.30 és 1.20 Ft
Gyöngy-kávé 1.60 és 1.45
Jávaliberia, rendkívül zamatos 1.50

Kívánatra több fajtaból is összeállítható 1 postacsomag.

JAKAB ISTVAN
fűszerkereskedő, SZÉKELY UDVARHELY.

Mentő-munka.

XLIV. A gyergyóvidéki kivándorlás.

— Két közlemény. —

II.

Igen nagy baj a rossz telekkönyvi állapot. Öseiktől örökölt ingatlanoknak a rossz helyszíni felvétel folytán harmadik személy adósságáért való elárverezése napirenden van. Ezt a szerencsétlen állapotot egyesek a tényleges birtokos kárára olyképp használják ki, hogy telekkönyvi de nem jogos tulajdonostól az ilyen ingatlanokat fillérekért megveszik, azután megterhelik, végrehajtási árverésen eladják, a törvény rendes útjának kikerülésével így veszik azt el a jogos és tényleges birtokostól és fosztják meg amugy is kevés vagyonától.

A legfőbb bajok egyike a nagyobb számban lévő takarékpénztárak magas kamatlábjá. A megengedett 8% csak névleges, a valóságos kamat 14%, sőt több is van. Hogy mi címen emelhetik azt annyira és oly szabadon fel, azt ők tudják. Hogyne menne tönkre a kiszgazda, ki kevés ingatlanából alig tud 3—4% hasznot húzni?

Nemely községben az arányosítás alkalmából jogok vásárlására társulatok alakultak s ezek a kisbirtokos gazdáktól az erdő és legelési jogot, melynek értéke előttünk még ismeretlen, potom áron, holdankint 3—10 koronáért megvásárolták. Így a kisbirtokosok és utódaik csaknem öntudatlanul ma-holnap földönfutókká lesznek.

Mióta a Székelyföldön is a regálejog megváltatott, a községi pótdadók hihetetlen módon emelkedtek, mert nem lévén közöttünk a regálejog az előtt kellett értékesítve, minthogy a pálinka szabadon főzhető a legtöbb székely család által s így az italmérségi jogért csak kevés haszonbér fizetett, mely a kárpótlási összeg alapjául vétetvén: csak kevés összeggel váltatott meg a kincstár által e jog, ugyanarra, hogy több eset van rá, hogy a haszonbérből a kincstár 4—5 év alatt az egész váltásösszeget kikapta. Minthogy e regále-váltás is kiosztatott a birtokosság között: a községek megfosztattak e jövedelemtől és a közterhek pótdadó által fedeztetnek.

Ehhez járul még az, hogy ahol az arányosítással együtt a tagosítási munkálatok is bevezetettek: ezeknek költségei oly nagy terheket rónak az egyes kisbirtokosokra, hogy állításuk szerint inkább megválnak birtokaiktól, semhogy a terheket hordozzák. Adataink szerint Szárhegy községben e birtokrendezési költség minden 1 kor. adó után 16 koronában lett kiróva, ezenfelül pedig felhasználott ugyane célra a regále-megváltási összeg is és talán végeredményben ez sem lesz elég.

8. E pontra az 1. pontban megadtuk feleletünket.

9. Sokszor lettek bajaink feltárva hirlapilag és gyűléseken, de még ezideig nem találtunk meghallgatásra.

10. Az ügynököknek annyi befolyás tulajdonítható, hogy a munkásoknak magasabb munkabért ígérnek, mit ezek örömeztőbb fogadnak távol is, mint a kevesebbet helyben.

Véleményünk szerint, hogy népünk az anyagi és erkölcsi pusztulástól megmentessék sürgősen szükségesek:

a) hogy itthon állandó és viszonyaihoz mért munka adassék neki. Ez pedig úgy volna elérhető, hogyha a tervbevett vasutak mielőbb kiépíttetnek, a fa-, kő- és egyéb iparok fejlesztésére gyárak állíttatnak; mezőgazdaság s ezzel kapcsolatban az állattenyésztés és tejgazdaság emeléséről gondoskodnék a kormány.

b) A telekkönyvek rendeztessenek.

c) Egy székely földhitelintézet állíttassék fel, hogy kiszgazdáink ezáltal a magaskamatu rövid lejáratu kölcsönök súlyos terheitől megszabadíttassanak.

d) A tagosítási munkálatok tétessenek gyorsabbakká és olcsóbbakká, mert a jelenlegi eljárások által népünk attól végképen elriasztatik.

e) Mindaz, ami az arányosítás által a népre káros, szüntessék be, például hogy a közbirtokhoz való arányjog a földbirtoktól ne választassék el. Mert ha az arányjog külön eladható, a vagyonos kereskedők ezeket összeszedik 3—10 koronáért holdját és midőn 100 hold jogot összeszedtek, azt a közösből kiszakíttatják, mire több eset van: majd százszoros áron kell állatjainak legelőt vennie, családjának fűzifát vennie az ilyen jogából kisméltett kisbirtokosnak, minnek szükségképeni következménye a kisbirtokos osztály megsemmisülése és a nagymértékű állandó kivándorlás lesz.

f) Az iszákosság terjedésének megállítására a korcsmák száma korlátolandó volna és mód találandó arra, hogy csakis községbeli illetőségűek nyerhessenek korcsmatartási jogot.

Puskás Jenő

XLV. Csángók és székelyek Romániában.

(A Székely-Társaságok figyelmébe.)

Elhagyatottságában és magyar voltában édes testvér mindkettő, máskülönbén nagyon elűtő egymástól a csángó és székely. Ez hevesebb vérű, lobbanékonyabb természetű, az lassabb, de alaposabban gondolkozó. A székely sokat ad a külsőségre, de nem bír előtte kellő értékkel a jelennek akár pazar adománya sem; a csángó mindig a jövőre gondol.

Ez a két természeti különbség meglátszik romániai életükön is. Székely ember aránylag kevés van jólétben élő, nagy részük küzdve-küzd

a megélhetéssel; a csángónál éppen megfordítva áll a dolog. Ennek pedig okát én abban találok, hogy az élet utjai már kezdettől fogva eltérők székelyek és csángók közt. A székelyek nagy része sorsüldözött, földönfutóvá lett ember, kiknek a kényszerűség adta a kezükbe a vándorbotot s minden faluját verejtékes munkája árán szerezheti meg, ellenben a csángók előtt más cél lebeg.

Az itt letelepült csángók nagyrésze jómódban él Hétfaluban; háza, kertje, földje volt, amelyeket pénzzé téve, nem üres kézzel s nem üres zsebbel jött át a határon. Szakértők véleménye szerint csak az első ezer forintot bajos összeggyűjténi, a többi magától jön. Ezt a csángó is tudja. Pénzcskéjén legelső sorban házat, azután kocsit és lovakat szerez. Úgyes gazdálkodása, egyszerű és takarékos életmódja mellett pár év alatt pénze megkészszerződik s ekkor üstököz ragadja az életet.

Nem így a székely!

A bukaresti magyarság között — kevés kivétellel — csak a csángóknak van saját házuk, vagy számot tevő egyéb birtokuk. De csak olyan keresetággal szeret foglalkozni, mely vérmérsékletével megegyezik, azaz könnyen, de biztos és jó keresethez juttatja. E végből iparos csángó nagyritkán lesz. Esetet nem tudok, hogy a kőműves- és pékmesterséget kivéve, — mely itt nagyon jövedelmező foglalkozás — más iparos lenne a csángó. Mondhatni, mind kocsituladonosok, vagy kocsisok: a szegényebbek pedig ezeknél istállószolgák. A szerény körülmények között élőknek is van jól berendezett gazdasága, 2—3 bérkocsija, 12—16 lova.

Nem így a székely!

A csángók lutheránus vallásuk, kik a reformátusokkal nagy egyetértésben élve, közös templomban imádkoznak. Gyermeküket is közös helyen, az egyetlen magyar kálvinista iskolában taníttatják. Iskolából kijövén, a székely fiu mesterségre megy, vagy szerencsés körülmények között tovább tanul, de a csángó fiu naiv egyszerűségben nő fel. Szülei 10—12 éves korukban kifli és perecárusnak, vagy korcsmai szolgának adják. Bukarest utcai csengenek az ilyen kifli és perecáruló fiúk siralmas kiabálásaitól, kiket látva, nem is gondolná az idegen, hogy azok is magyarok.

De a székely szívósabb a magyarságához, mint a csángó. Ezek örökösen s majdnem kizárólag románul beszélnek nemcsak egymás közt, de a családban is, tehát anyanyelvüket nem tudják úgy, mint amazok. Ha magyarul társalognak is, minden második-harmadik szavuk román. Meg kell azonban azt adni, hogy nyelvérzéke nagyobb a csángónak, a gyermekek pedig majdnem kivétel nélkül mind jó tanulók. Végtelen kár, hogy a gyermekeknek tovább képzésükről a szülők kapzsi természetüknél fogva megfelelkeznek. Szüntelen csak a pénzre, meggazdagodásra gon-

Hír.

Hírek jönnek, hírek szállnak,
Megint hiza a határnak,
Idegenek honi földje
Békanyarult a dülönkébe.

Szükre szorul a barázda,
Kora dér leforrázza
Reményünk, e szép palántái,
S nem neveljük soha mását,

Mert hát ma még földet vesznek,
Holnap pedig kinevetnek;
Kinevetnek, kikacagnak,
Három singet pénzért adnak.

Élőholtan járunk-holygunk,
A verejték szakad rólunk,
Lelkünk-testünk ázva-fázva
Mehet koldus-szabadjárja.

Bánatos kék liliomok
Sirják be az utat, nyomot,
Zizzen a nád, zörg az avar:
Bujdosó lett itt a magyar.

Pacsirtáknak hull a tolla,
Nem jár már a felleghonba,
Amig ez a nép itt élhet,
Addig vállalt követséget.

Üzenetet kinek hozna?

Alig teng-leng néhány jobbja . . .
S hogy a magyar nyomorg itt lent,
Megrikassa azzal Istent? . . .

. . . Várnék népem egyet tőled:
Órizz minden arasz földet,
S fontolóra vedd a szavam,
Nem ér vele annyi arany.

Mert az arany térül-fordul,
Ha kizökkensz a balsorsbul,
De a másról a nagyvilág
Híletet olvas reád:

Ha nincs földed, nincsen hazád!

Tarcsafalvi Albert.

Doktor John.

REGÉNY.

Írta: K. SIMÓ FERENC (4)

Bemegek a házba s ott tényleg az asztal mellett ül egy öreg asszony, meg egy fiatalabb nő. Mikor beléptem, észrevettem, hogy az idősebb asszony valamit int nagybátyámnak.

Az öreg ur nem olyan mogorván, mint rendszeren. Elémbe jött, s elmondta, hogy a két urnó valami birtokot akar a közelben vásárolni, s mivel őt valaha ismerték — hát így hozzá fordultak.

A fiatalabbik nő, a leánya a másíknak —

Mariskának hívták — csodaszép szőke, kékszemű asszony volt.

Megtudtam ott vacsoraközben, hogy elvált asszony. Itt kezdődik az én ügyem, az én házasságom története, de nem is tartozik a dologhoz szorosán, nem tudom, hogy elmondjam-e ezt is önnek?

John, ki az elbeszélés alatt szinte szórakozottan dobolt az asztalon, élénken felelt:

Mindent mondjon el, uram, amit erre a dologra vonatkozólag tud, mert ha tényleg valami rejtélyes dolog van, csak így tudjuk azt megoldani.

Tibor folytatta:

— A két nő ott maradt nagybátyám házában pár napig.

En mindennap átmentem, s mindennap inkább éreztem, hogy szeretném, ha ők tovább is ott maradnának. Egy szóval, ez mindennapi dolog beleszerettem a csodaszép asszonyba.

Még ha nem is lett volna olyan szép, — beleszerettem volna.

Hiszen, uram, mi holnap számra még csinos asszonyarcot sem láttunk, hát hogyne boldulna bele az ember egy szép, kedves, szőke fejbe, amely kedvesen nevet rá s napokon át maga mellett látja.

Nem színezem soká a dologot, uram, hát én bizony már az ötödik nap beszéltem Mariskával.

Ő nem huzódzott soká a dologtól s így még aznap délután a nagybátyámmal beszéltem.

John ekkor közbe vágott:

dolnak; a tudásnak előttük nincs értéke. Nem egy olyan csángó családot ismerek, melynek 40—50 ezer frank értékű birtoka van s fiú-leány gyermeküket mégis szolgáltatták. Szerintük ez nekik «iskola», mert urali szokásokat is tanulnak, aztán meg a boerok elviszik «külső országokba» is s megtanulnak franciául meg németül. Igaz, járnak messzeföldre, meg is tanulják az idegen nyelveket, de a magukét elfeledik. Amely leány ez «iskola» kijárta anélkül, hogy a bűn ösvényére tért volna, az nemzetiségebelijének hitvese soha se lesz. Annak már igényei vannak, melyeket iparosember ki nem elégíthet.

Görög, szerb, bolgár, sok esetben román vagy német vendéglősnek, kocsimárosnak avagy kereskedőnek többnyire mind magyar származásu neje van, de erről tudni már egyik sem akar.

Nagy hálával tartoznánk a Székely Társaságoknak, ha a tulajdonképeni székelyeken kívül a csángókra is figyelmet fordítanak s mindkettőnél nemcsak a fiú, — hanem a leánygyerekekre is.

A romániai fiúk előtt — hiszem, hovatovább mindjobban — nyílni kezd az út, mely a művelődés felé vezet, de csak a fiúneveléssel törődve, félünkát végzünk. Arra esetet nem tudok, hogy romániai születésű magyar leány legalább polgári iskolát végzett volna. Mihamarább és feltétlenül ennek kellene tehát módját ejteni. Az arravaló leányok tanítónői pályára való képesítésük esetén vetélkedve pályáznának egy-egy romániai magyar tanítónői állásra, míg most először a képezési igazgatóságok ajtajain rendre kell kopogni, kérdező: akadna-e esetleg még Romániába is eljönni merész tanítónő? Akik eleintén tán valamelyes érdeklődéssel is lennének Románia iránt, jól meggondolva a dolgot egyet sikoltanak s aztán utána mondják: Ments' Isten tőle!

S méltán!

Ha már azon nem segíthetünk, hogy a magyarság ne jöjjön ide, segítenünk kell azon, hogy nemzetiségünknek, — amennyiben lehet — megmarthatók legyenek fiúk és leányok egyaránt.

Különben veszte van a csángó s bajba van a székely!

(Bukarest.)

Kertész József.

XLVI. Magyar fürdők jövője.

„Minden orvos tartsa hazafias kötelességének betegeit magyar fürdőkbe küldeni.“

A hosszú láncorban, melyet kezükben az ivópohárral a karlsbadi sprudel-kutnál alkotnak a fürdővendégek, Gleichenberg fényvesséi alatt, — Baden-Baden gyógyszalonjaiban és minden — de mindég csak külföldi fürdőben, jó

magyarom, bizvást hiheted, sokkal több magyar szót hallasz, mint némely budapesti kávéházban. Miért?

Egyszerű az oka: mert a magyart úgy nevelték évtizedek óta, hogy minden kedves neki, ha — külföldi.

Az ország színe-java még ma is több mint tíz millió forintot visz ki a külföld fürdőibe, a hol semmi sem eléggé drága neki, míg a nő olcsóbb, de nem divatos fürdőink parkjai néptelennül busongnak.

Ha hazafiasabb főurainknak csak egy része is letenne a régi rossz szokásról, s csak egy kicsinyég a szívükön viselnék nemzeti érdekeinket, divatosabbá tehetnék a hazai fürdőket. Oda járna, aki ek telik a fürdő passziójára, vagy akinek szüksége van a természet ősbalsamára és a tizmillió aranyáradságnak az országból kiömlő folyása megoszlanék a magyar fürdők között, a melyeknek oh de nagy szüksége van erre a jótétemenyre.

De ezzel mindeztideig senki sem törődött. Bűnös a magyar fürdők érthetetlen pangásában a társadalmon kívül az orvosi kar és az állam is.

Ez a két fontos tényező szinte vállvetve igyekezett eddig azon, hogy minél több csatorna vezesse ki a pénzt ez uton is az országból.

Ha a beteg magyar orvoshoz fordul, az nem adja alább orvosi tanácsában Marienbadnál, Gleichenbergnél, Baden-Badennél, Radegundnál, Ostendénél, Biarritznál vagy Swinemündénél. S ez k azért, mert ezek divatos fürdők, a világ nemzetközi szalonjai? Ezért is, de van egy rejtettebb rugó is.

E sorok írójának egy orvos ismerőse a következő érdekes esetet mondta el:

— Egy rokonomat igaz meggyőződésből egy külföldi fürdőbe küldöttem kurára. A fürdő igazgatósága a betegről megérkezésekor megkérdezte az orvos nevét. Legnagyobb meglepetésemre harmadnap 50 koronát kaptam a fürdő igazgatóságától egy udvarias hangu levél kíséretében, amelyben a külföldi fürdő továbbra is kéri pártfogásomat.

Igy szereznek a külföldi fürdők vendégszállító ügynököket maguknak.

De segít ebben nekik az állam is. Budapestről kényelmesen berendezett közvetlen kocsik közlekednek Gleichenbergbe. A kocsira kiabáló betűkkel van ráfestve: *Budapest—Gleichenberg*. Csak szállj be, magyarom és vidd ki a pénzedet, hiszen ugys bővíben vagyunk.

Pedig olyan fürdőhely, mint Gleichenberg s főleg Radegund, ezidőszereint száz meg száz van ez áldott haza földjén, amelyeknek egyetlen hibájuk az, hogy — magyar fürdők. De azért orvosainknak soha, vagy nagyon ritkán jut eszükbe a külföldi drága fürdők olcsó hazai ha-onmásaira föl hívni a beteg figyelmét.

Olyan osztrák vagy rémet orvos aligha akad,

aki ne találja saját hazájában betegének gyógyírt, s Magyarországra küldeni; csak magyar orvosaink teszik meg a külföldnek ezt a sziveséget.

Egy tekintélyes magyar fürdő orvos-tulajdonosa, akinek a bécsi orvosvilágban számos előkelő rokona van, arra kérte r kongságát, hogy betegeiket küldjék az ő fürdőjébe, amely közel van Bécshez és igen jól berendezett modern gyógyhely. A magyar fürdőtulajdonos minden bécsi orvos-rokonától ezt a stereotíp választ kapta:

— Hiszen az kellene csak, hogy ne osztrák fürdőbe küldjük betegeinket, de Magyarországra. A beteg is a faképnél hagy, s az orvosi karban sem lenne maradásunk.

Mennyi tanulság van ebben a válaszban!

De mi csak a külső sallangot majmoljuk a külföld után, azokat az öntudatos elveket, melyekhez makacsan ragaszkodva minden téren előreviszik saját nemzeti érdekeiket, — eltanulni nincsen bennünk érzék.

A cikkünk élére irt jelmondatot tüzte zászlójára a mult hónapban megtartott magyar fürdőügyi kongresszus gazdasági szakosztálya.

Gáspár Gyula *Koroná* székely-fürdő tulajdonosának indítványára a *Smialovszky* Valér országgyűlési képviselő, *Rajec* fürdő-tulajdonosának elnöklésével tartott értekezlet elhatározta, hogy az évtizedes közöny megtörsére s kra szállanak.

Fölhívták a magyar sajtót, hogy a nyomtatott betű harsány szavával hívják fel a haza remek fekvésű fürdőire az ország figyelmét. Intézkedtek, hogy a fürdőügyi iroda, mely a társadalom, a kormány, s a főváros támogatásával lép akcióba s az Erdélyi Kárpát-Egyesület irodája együtt munkálva szolgálja a magyar fürdők s a magyar közönség közös érdekeit, s tegye ezt a közönségre minden megterhelés mellőző módon: díjtalanul.

A fürdőegyesület tíz éve ernyedetlenül dolgozó érdemes elnöksége elhatározta, hogy egy zsebfüzetnyi lapocskát ad ki s azt díjtalanul küldi meg emlékeztetőül minden magyar orvosnak.

Ebben a kis könyvben az összes külföldi ásványvizek és fürdők mellett fel lesznek tüntetve az egyenlő értékű magyar ásványvizek és gyógyhelyek.

S e lap élén fog állni örök tilalomfául a külföldrajongóknak e felírás:

Minden orvos tartsa hazafias kötelességének betegeit magyar fürdőkbe küldeni.

A nemes akció megindult s most már csak az kell, hogy ne legyünk mi magyarok németebbek a németeknél s vessük le a külföld-majmolás sallangjait s megnépesednek elegáns, vidám fürdőzőkkel a smaragdözd erdélyi havasok, a csodafarások paradicsomszép tájai és megrementjük e gyönyörű keretek tartalmát, a várva-várt magyar fürdőéletet, amely ma még sajna — nincs.

Emlékezzék kérem jól vissza, mit mondott a nagybátyja; hogyan fogadta a hírt, mert ez fontos!

Tibor bámulva nézett:

— Honnan gondolja ezt, uram?

John kezével intett:

— Csak sejttem.

— Kérem, tisztán emlékezem reá. Mikor elmondtam neki a dolgot, nem mogorván, hanem szinte ijesztő arccal reám nézett, s halk hangon kérdezte: Tudja ezt már az asszonyok közül valaki?

Megmondtam, hogy igen!

Nagybátyámat sohasem lóttam olyanoknak, mint ebben a pillanatban. Sietve járt le és fel a szobában.

Meg-megállott.

Kínosan felsóhajtott. Indulatosan toppintott lábával. Majd önmagával beszélgetni kezdett:

— Ez lehetetlen. Nem. De mégis legjobb így. Mindegy!

Nem értettem a dolgot. E szavak azt mutatták nekem, hogy a nagybátyám igenis jól ismeri leendő feleségemet.

Mégis kérdeztem:

— Bátyám, hat valami kifogása van talán Mariska ellen?

Ő rám nézett:

— Vedd el, ha akarsz, s ha ő is akarja. Én tőbet nem mondok.

S nem is mondott többet.

Uram, most józan fővel gondolkodva, nem u, hogy mehettem a házasságba bele. Hiszemmit sem tudtam a nő családjáról.

Alig láttam őket, azt sem tudtam, hogy hol laknak. Csak nagybátyámnál találkoztam velük, beleszerettem s a sorsom eldőlt.

Igen, de hiszen akkor nem is akartam gondolkozni.

Együtt baragoltunk a sápadt őszi ruhába öltözött kertben, apró fehér kezét fogtam, szőke haja arcotát simogatta, eh, ugyan ki tudna ilyenkor azon gondolkozni, hogy mi történt a multban, s mi fog történni a jövőben.

Egy este bátyám behívott szobájába.

Leültetett.

S nehezen, mint a bűnös gyóntató papjával beszélni kezdett velem:

Fiam, el kell mond nom neked egyetmást. Talán sok minden függ e beszélgetéstől —

E pillanatban ütött a szobában levő, régi ingaóra ha ot, s a bátyám sápadt arccal ugrott fel:

— Nem, nem tudok semmit mondani. L'gy boldog, fiam, ha az tudsz lenni, én nem mondok semmit.

S erre leült egy régi karosszékbe, s fájdalmasan sóhajtva nézett maga elé.

Ez volt a mi utolsó beszélgetésünk erről a dologról.

Az esküvő megtörtént.

És megkezdődött, uram, az én szálnalmas káivárium.

Nem tartott a boldogságunk egy hétig sem.

Ugy állottunk egymással szem en, mint két elkeseredett ellenség.

Miért?

Nincs annak oka sem. A feleségemnek egyszerűen nem volt lelke.

Reá vett, hogy felköltözzünk a fővárosba. Ezt meg is tettem.

S ettől fogva a feleségem a nagy világe, az egész világe volt, csak az enyém nem.

Járt, kelt, bálba, színházba, mintha nem is léteztem volna, nem törődve azzal, hogy én mit szólok hozzá.

Kértem, fenyegettem — hiába. Kérő, fenyegető szó nem használt, talán ha megverem, azt sem vette volna komolyan.

Sohasem felejttem el arcát, mikor azt mondtam neki, hogy beadom a válópert ellene.

Gögsően, fenyegetőleg végig nézett rajtam s azt mondta gunyosan:

— Próbálja meg!

S ott hagyott.

Beadtam a válópert ellene, s hazautaztam.

Mikor nagybátyámnak elmondtam a dolgot, még komorabb lett, mint amilyen rendszeren volt, s ezt mondta:

— Ezt gondoltam, de ne félj. Én majd keresztül húzom a számításait! De egyet mondok, jól vigyázz szavaimra: Nézd meg, kit fogadsz a házadba, vigyázz magadra!

Én nekem eszembe se jutottak sokáig e szavak, meyeiket inkább az öreg különc modorának gondoltam, mint komoly dolognak, egész mult évig.

Egy zben az öreg magához hivatott.

(Folytatása köv.)

De ha lesz és hisszük, hogy lesz, megköti azt a külföldre guruló pénzarádást, amely kövér sváb hotelierek zsebében tűnik el, azokéban, a kik, hogy némiképp meghálálják a magas kurtaksákat, — melyeket a magyarok fizetnek — olykor felveszik a „kurmusik“ műsorára előzenéséből a nemzeti himnuszunkat, a méltóságos ütemű — „Gotterhaltét“.

A tanítók és a társadalom.

Minap egy kis falu templomában rajtacsíptek egy 10 éves iskolásfiút, hogy a perselyt meglopja. Nagy volt a szenzáció. Már hogyne! Mikor falun — a mint Sipulusz írta egyszer — az is esztendőig szolgált szenzációul, hogy a falun keresztül szaladt egy veszett kutya. Akkor hát a templomablás évtizedekig fogja megszállva tartani a sziveket és lelkeket. S képzelhető, hogy mennyire agonygyúrák ezt az agyagot. Hanem az már az ő dolguk, hogy miket formálnak belőle; a mi figyelmünket az a szomorú körülmény köti le, hogy egyhangulag kimondják első és feltétlen érvényű ítéletként, hogy a gyermek elvetemültségeért a tanító felelős.

Persze. A vér az semmi. Anya, apa, nevelése, testvérek, rokonok, a falu ráhatása semmik. Azt nem kell tekintetbe venni a bűnösénél, hogy minden izevére rossz, azt sem kell tekintetbe venni, hogy hogyan adta át a szülő az iskolának, hogyan hagyta épségben, hogyan őrizgette, mit a gyermek az iskolából szívében, lelkében hazahordott; hogy iskolának, tanítónak milyen becsülete van otthon, a környezetében, a faluban, az is semmi, hogy hatóságok, tekintélyek támogatják-e a tanítót munkájában; hogy az eszközök, mik a jó népoktatásnak feltételei, kellékei, rendelkezésére állanak-e a tanítónak; hogy kezére dolgozik-e a falusi bocskoros iskolaszéktől — Tóth Béláig mindenki, oh, az mind mellékes! A fő az, hogy a tanító elsősorban és feltétlenül felelős az elzúllott gyermekekért.

Hogy Isten gonosz vért teremtett a legtöbb ilyen gyermek ereibe; hogy szülőitől soha jót nem látott, szépet nem hallott; hogy környezetét szabadjára hagyta; hogy a nevelő-tanító szavainak súlyát a szülők és mások gunyos, vagy csufondáros megjegyzései, némelykor lelketlen és következményeit nem mérlegelő szavai és cselekedetei teszik eredménytelenné; hogy iskolán kívül 2 hónap alatt kiölik lelkéből mind azt a szépet, jót és nemeset, mit a szegény tanító 10 hónapi keserves, önfeláldozó munkával oda beplántált; hogy a hatóságok, tekintélyek a legkellemetlenebb kötelességeik legkellemetlenebbjének tartják a tanító által sürgetett erkölcsi és anyagi támogatást; hogy neki még a leghatározottabb rendeletek sem képesek kezébe adni a működéséhez szükséges eszközöket; hogy a bocskoros iskolaszék az ő hivatalát nem arra tartja létezőnek, hogy végrehajtó szerve legyen a tanügyi törvénynek, hanem arra, hogy annak esetleges előnyeit maga és érdekköre számára kihasználja; hogy az iskolaszékeket teremtő bölcsek férfiak kegyelméből ő nálánál, a társadalmi rétegek legalsójánál is lehessen valaki alantabb; hogy legyen az emberek között valaki, akinek ő is rendezkedhetik, akinek iskolájába bemehet s taníthatja azt — tanítani ...

Hogy ez így van, ez nagyon még se fáj.

Hogy rossz vérű gyermekek szülessenek, amiatt nem szállhatok perbe az Istennel. Hogy a szülő elvakulva szülői szeretetétől, gyermekének (ő szerinte való) feddőjével, büntetőjével nem rokonszenvezhet, azt is betudom a majomi tulajdonságnak és megbocsátom; hogy a gyermekek környezetének nem ad gondot a jelenlévő gyermek megrontható ártatlansága, azt is elnézem: hogy egy rövidlátó tanügyi törvény alárendelte a művelt-ember-tanítót műveletlen emberek által álló iskolaszéknek, mint feleslegesnek, ez alkalommal azon sem keservek, mert vannak emberek, akik vagy szivtelenek, vagy buták a legégbekiáltóbb igazságtalanságok és képtelenségek fölött kesergő szavak meghallgatására, átérésére, felőgására: csak az fáj, mikor hallom felelőssé tenni bűnös gyermekekért a tanítót s hogy ennek a felelőssé tett embernek a felelőssége feltételéhez szükségesek megszerzésében, — gyarapításában és megtartásában nemhogy közreműködésének a társadalom irányítására hivatottak, hanem minden adandó alkalommal igyekeznek megfosztani a tanítót tekintélyétől, fegyelmi jogkörétől.

Szólok ezúttal Tóth Béla úrról, az abszolút bölcsről. Ő adta a tanácsot a megfenyített iskolás gyermekeknek, hogy „üssétek vissza“, ha a „tanbetyár“ hozzátok mer nyulni. S a szerencsétlen ember nem gondolta meg, hogy ezreknek, tízezeknek öli meg szívében gyermeke tanítója iránti tiszteletét.

Pedig ő nem meggondolatlan ember. Amit ő megmond, az meg van mondva. Ő bölcsek ember. Abszolút bölcsek. Amihez ő hozzászól, ahhoz hozzá van szólva. Mert ő ért mindenhez. A börtön az Akadémia előtti melletlen szobor, a sertéshústól az eur-ig.

Elfogadta tehát töle a közönség azt a legújabb (Tóth Béla-féle) nevelési elvet is, hogy ha a tanító megüt, gyermek, üsd vissza! Arról azonban nem gondoskodott a bölcsek férfi, hogy a vessző helyett mit adjon a tanító kezébe. Hogy hogyan fenytessen a tanító. Mert az erkölcsi nevelésre, — higgye el Tóth

uram, — nem ért meg a mai kor gyermeke. Még a jövő századé sem. Még az azután valóé sem.

A tulságos nagy humanizmus, mely a tanító kezéből a legvékonyabb pálcát is ki akarja venni, olyan embereket fog nevelni, akivel aztán nem bir sem a csendőr, sem a börtön, legfeljebb, ha talán Tóth Béla ur igen.

Hogy pedig nem szívünk durvaságából kívánjuk a szigorú fegyelmet, elég lesz, ha hivatkozom Jókaira, Koszorus költőnkre. Ha megengedi Tóth Béla ur, hogy Jókainak van olyan gyöngéden érző szíve, mint ő neki, hivatkozom arra, mit a költőfejedelem mondott: «Az anyának (épgy a tanítónak is) egyik kezében kenyér, a másikban vessző legyen. Az anya kezéből kivett vesszőt a sors veszi később kezébe s annak ütése súlyosabb.»

Kérdem tehát Tóth Béla urat, hogy mit szól ő bölcsek elméje ahhoz, ha a gyermek rosszaságáért a tanítót teszik felelőssé akkor, amikor annak sok más körülmény mellett még az is utjában áll, hogy az ő bölcsek elméje tán tudná a módját ennek a ne-a humanizmus szent nevében fenytetnie sem szabad? Héz kérdés megoldásának!

Balás Béla.

Gazdasági válság.

Kis-Kun-Dorozsma, május 8.

Napilapok, tudományos művek, törvényhozók stb. állandóan hangoztatják a szomorú közgazdasági viszonyokat és az egyes osztályok válságos állapotát. Azonban a kérdéssel foglalkozók kilenczted része csak az okozatot látja és annak mikénti megszüntetésével foglalkozik. Kevesen keresik az okot s így természetesen, hogy a megoldást más és más alapon vélik keresztül vinni. Innen van azután az, hogy ahány e kérdéssel felületesen foglalkozó van, majdnem annyian a vélemény is. Egyben azonban mindannyian egyetértenek s ez a válságos állapot.

Európának szinte minden államában érzik a nehéz állapotokat, miket a gazdasági válság okozott. Mindenhol kísérleteznek és terveket készítenek a megszüntetésére vagy legalább enyhítésére.

Ez a boldog állapot pedig akkor fog bekövetkezni, mikor a termelés és fogyasztás közt az egyensúly helyre áll, másszóval a forgó pénz és árucikk között a természetes arány lesz irányadó.

Igen természetes, hogy a folytonos pénzveréssel századok alatt az arany és ezüst tömege szaporodik s így ugyanazon tárgyakért időről-időre többet kellene adni, mint régebben. Ebből folyólag az árak természetes iránya az emelkedés volna.

Ezzel szemben mégis legtöbbször észleljük napjainkban, hogy az árak hullámanak vagy állandóan csökkennek. Ennek egyik oka az emberi leleményesség, mely gyorsan és olesón törekedik előállítani az árut. Ezzel találkozunk különösen az ipar terén, hol épen ez elv alapján jutott válságos helyzetbe a kisipar a gyáriparral szemben.

Viszont az árhullámanzásra nagy befolyással van a kínálat és kereslet. Itt oszlanak azután a vélemények két nagy ágra. Az egyik rész szerint a baj oka mindig az, hogy sok az áru s így az ár lemegy, ellenben a másik rész azt vitatja, hogy az ár azért megy le, mert nincs elég pénz a hanyatlás ellensúlyozására.

Mindkét tábornak igaza van. Tul sok áru vagy kevés pénz ugyanazt a hatást idézi elő.

E pontnál találkozunk azután az ezüst vagy más néven a bimetalizmus kérdésével, melynek célja, hogy az ezüst értékében emelkedjék.

A vélemény nagy többségben erre nézve az, hogy ha az ezüst értékében emelkednék, akkor az árak minden téren feltétlen javulnának.

Jó példa erre a negyvenes évek gazdasági válsága, minek oka a kevés pénzben rejtett, és az ezt követő pénzhiánnyal járó áremelkedés.

Az ötvenes években a kaliforniai aranybányákat felfedezték. Egyszerre nagy mennyiségű arany kezdett forgalomba jönni. A pénz több lett. Ugyanazon cikket jobban meg lehetett fizetni, mint azelőtt s az árak folytonosan emelkedtek.

A több pénzzel beköszöntött a kedvező áralakulás és megszűnt a gazdasági válság. E kedvező viszony tartott 1873-ig, vagyis addig, míg Németország az ezüstöt, mint törvényes fizetési eszközt meg nem szüntette. Ehhez hozzájárultak más nemzetek is és egyszerre az arany lett az ur, mert ezzel az eljárással egyszerre a világ pénzkészlete mintegy felére redukálódott.

És mi lett azután ennek igen természetes eredménye?

Az árak folytonos esése, míg végre beállt a gazdasági válság, vagy másszóval az általános elszegényedés.

Huszonöt év alatt, vagyis 1873-tól 1895-ig pl a buza ára 6.5 forint átlagos árra szállt az 1873-iki 12 forintos árról. Ez pedig 25 éven át nem nagyobb időközökben, hanem minden évben fokról-fokra szállt alább évi átlagban 2 százalékkal. A kereskedelmi cikkek ára is esett, de nem oly nagy mértékben, mint az előbbeni, mert ezek áresése évenkénti 2 százaléknak felel meg. (Ezeknek a nagy gondal összeállított táblázata S a u r b e k-nél található fel.)

Már most ha Magyarország 1873-ban gazdasági terményekből pl. bevett 50 milliót, akkor már 1895-ben csak 26 milliót. Tehát ami az egyest sujtotta, az sujtotta az egész nemzetet.

Visszatérve az előbbeni tárgyra felmerülhet az a kérdés, hogyha az aranyat fogadták el fizetési eszközül, akkor is 25 éven át sok az árak következetes esése, mert ez idő alatt a folytonos bányászattal nagymennyiségű arany került forgalomba.

Ez igaz, de az is igaz, hogy az aranytermelés az emberek, az üzletek és a fényűzési cikkek szaporulatával nemhogy versenyt tartana, hanem a mögött marad. És így, ha újabb arany-üzleteket nem találnak, vagy az ezüst értéke nem emelkedik, a pénz kevés és drága lesz, az árucikkek előállításai áron is alig lesznek értékesíthetőek.

Tehát mindaddig, míg ez az irányzat megmarad, válságos lesz a gazdasági helyzet s apránként ezek és ezek jutnak koldusbotra. És ezen az aggasztó helyzeten nincs mit csudálkozni, mert az árak estek, a termelési költségek maradtak, sőt nagyobbodtak, a társadalmi igények pedig megkétszereződtek.

Ha ezeket az okokat vizsgáljuk, világos lesz előttünk hazánkban a magyar középosztály bukása. Ugyanis terményeit valaha magas áron értékesítette, kiadásai kicsinyek voltak. Ámde a terményárak esésével a jövedelem jóformán felére szállott, a családi és társadalmi igények pedig megkétszereződtek. Gazdálkodni, a meglévővel takarékosan bánni nem tudott, mert az addigi viszonyok nem utalták rá s nem szoktatták hozzá.

Most pedig megindult ezen a lejtőn a kisgazdák osztálya és ha új alakulások fel nem tartóztatják, egy-két év rossz termése után ez is ugy esik össze, mint a középosztály, mert csak jó termés mellett képes az óriási köz- és magántermészetű terheket fedezni. Világos példa erre a székely nép, melyet a két utóbbi rossz gazdasági év a tönk szélére juttatott.

De térjünk vissza az általános viszonyokhoz. Épen néhány hete hallottuk, hogy a kamatláb leszállott. A kereskedelemi irányu sajtó pedig azon kesereg, hogy nincs a pénznek kelete, a bankok pangnak stb.

Az elmondottak után szinte lehetetlennek látszik ez a pénzhiány. Pedig ez lehetséges. Csak kissé gondolkozzunk felette s könnyen rájövünk, hogy pénzszükség mellett mint lehet pénzhiány. Ugyanis a bankokba felhalmozott pénz a forgalomból van elvonva. Ilyen viszonyok mellett apad a nyereség, a vállalkozásban nincs erély, a földmivelés és ipar pang s csak az állampapírok értéke emelkedik.

A kamatláb leszáll s a kormányok konverziókra adják magukat.

Vajon a nem rég oly hevesen tárgyalt konverzió is nem ezen állapotok eredménye?

Igen! Cs. csatószegei Péterffy József.

A lipót-sz.-miklósi állami iskolák.

Szent-Miklós, május 8.

Ma-holnap egy teljes negyedszázada, hogy vajudik a lipót-szentmiklósi áll. iskolának célszerű elhelyezése. Ezen az exponált helyen, ronda, iskolai célra sem egészségi, sem erkölcsi tekintetben meg nem felelő drága bérházakat rendeztetett be az állam, kezdetlegesen, a lehető legfalusiasabbban áll. iskolának. Hogy mennyire tarthatatlan iskoláinknak jelenlegi elhelyezése, már a «Nemzeti Iskola» hasábjain volt tárgyalva, most csak annyit jegyzek meg, hogy kritikán auli s ha tán nem volna ez a disztes jelző előtte: «állami», eddig be is csukták volna.

A lipót állapottok jellemzésére különben ez a vadjudó iskolaépítés igen-igen eklatáns példa. Mintegy veres fonál húzódik végig a nembánomság, a szűkkeltség az áll. iskolák elhelyezése felett. Ha kutatjuk az okokat, melyek harminc évvel vetették hátra az iskolaépítést, mindig arra a tapasztalatra jövünk, hogy az egyéni érdek, az önzés volt esküdt ellensége a célszerű elhelyezésnek. Csak azon csudálkozunk, hogy a megakasztói nem féltek a magyarok Istentől. Mert a mai lipót helyzetben valóban hazafiatlan.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 11.

Mintha a Ház minden ereje kimerült volna a költségvetés tárgyalása alatt, erős, bő anyagot szolgáltató vitára ma már nem vállalkoznak a képviselők. Pontosan megolvastva tizenheten hallgatták, mikor az elnök bejelentette, hogy Sziklay Edét Szepsiben képviselővé választották és hogy Luby Béla képviselőt, miután a Kuria az ellene beadott petíciót visszautasította, csak tizenöt nap múlva igazolják véglegesen.

A mai ülés végén kerül sorra Bedőházy János interpellációja, melyet a székely kormánybiztosság tárgyában nyújt be.

A bosnyák vasutakról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalásával kezdődött a mai ülés.

Molnár Jenő úgy véli, hogy a szóban levő vasutakat csak a hadügyminiszter kedvéért építik ki. Azt hiszi, hogy a miniszterelnök maga se érti a vasut dolgát. Részletesen ismerteti az okkupáció történetét és a bosnyák viszonyokat, melyekhez képest az új vasut drága. Hibáztatja, hogy a miniszter nem terjeszt elő kimerítő kimutatást. Kérdi a minisztertől, miben rejlenek a vasuti vonal hadászati érdekei? Szeretné, ha a vasut építésénél magyar munkásokat alkalmaznának. A javaslatot egyébként nem fogadja el.

Székely Kálmán miniszterelnök Molnár Jenő észrevételeire reflektál, Molnár Jenő azt mondta, hogy ő nem érti a tárgyat, azért éppen azt igyekezik bebizonyítani, hogy Molnár Jenő nem érti azt. Azt mondja ugyanis Molnár Jenő, hogy minnek építünk mi vasutat Boszniában, hiszen ott a lakosság számaránya több vasutat nem kíván. Azt nem veszi figyelembe Molnár Jenő, hogy Bosznia területéhez képest olyan csekély a lakosság, hogy nem lehet a vasutak építését a lakossághoz mérni, hanem elsősorban a területéhez, mert a vasutépítés szoros kapcsolatban van a területtel is. Kifejti, hogy ez a vasut annak a bizonyossága, hogy nem ejtjük el azon tervet, miszerint Magyarország kellő összeköttetést biztosítsunk a Kelettel. A szóbanforgó vasut elsőrangú fontosságú, éppen ezért nem érti, hogy a függetlenségi párt miért ellenzi annak felépítését, mikor maga az a párt ugyanezen vonal teljes kiépítését sürgeti, ami később meg is történhetik, de most takarékosági szempontból nem eszközölhető.

A csatlakozás feltételül kívánatos. Kijelenti, hogy a török birodalom, melylyel teljesen jó viszonyban vagyunk, nem fogja ellenezni a csatlakozást. Kéri a határozati javaslat elvetésével a javaslat elfogadását. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

A miniszterelnök beszéde után az elnök a vitát bezárta, mire Major Ferenc dr. és Bartha Ödön éltek a zárzó jogával. Még Székely Kálmán miniszterelnök tett néhány megjegyzést, mire a Ház a javaslatot általánosságban elfogadta és nyomban áttért a részletes tárgyalásra, melynek során Smialovszky Valér, Major Ferenc, Várady Károly és Székely Kálmán tettek néhány megjegyzést. A Ház ezután részleteiben is elfogadta a javaslatot, majd jóváhagyta a mentelmi bizottság összes javaslatait.

A napirend megállapítása után az interpellációkra került a sor.

Következik Bedőházy János interpellációja a földmivélsügyi miniszterhez a székely kormánybiztos kinevezése tárgyában.

A székely kormánybiztosság.

Bedőházy János: Mielőtt interpellációját a földmivélsügyi miniszter urhoz, Sándor János, Maros-Torda, Kis-Küküllő és Marosvásárhely törvényhatóságok főispánjának a székelyföld kormánybiztosává való kinevezése tárgyában megtenné, előre bocsátja, hogy megfigyelője volt annak a mozgalomnak, amelynek hullámain az u. n. székely kérdés verte fel és amely mozgalom ma már országsszerte székely-akció néven ismeretes. Nem lehet célja jelen felszólalásának az, hogy ennek a kérdésnek nagy nemzeti fontosságát fejtegesse, csupán két körülményt akar itt felhozni, közvetlen megfigyelésére támaszkodva. Első az, amitől a nyomorúságos viszonyok javulását, a megélhetés eszközeinek gyarapodását, az életerő felpeszülését várja, a székely vasut végleges kiépítése. Éppen öt hónappal ezelőtt tette szavát a kérdésről a házban és éppen ma telt le öt hónapja, hogy várja a kérdésre a némileg felvilágosító és megnyugtató választ.

Jól tudja és elismeri, hogy rendkívüli, mindnyájunkra néző gyászos eset akadályozta meg. Ha azonban a gyász a sürgeléstől vissza is tartotta, nem óhajtáná, hogy az u. n. kereskedelemügyi miniszter kinevezése felett való nagy örömmel ebben az ügy teljesen feledésbe menjen. Annál kevésbé akarja ezt, mert hiszen a mai nap

tapasztalata szerint megalkottatott a bosnyák vasutak törvénye is. Ő pedig nem hiszi, hogy a bosnyákok közelebb állanak a t. miniszterelnök szívéhez, mint a székelyek.

Itt egy megalkottott törvényt kell végrehajtani. Nem akar oly pesszimiztikus lenni, most sem akarja hinni, hogy egy magyar kormányra egyéb valaminek nagyobb kényszerítő hatása volna, mint a magyar törvényhozás által meghozott, a magyar király által szentesített törvénynek kényszerítő, kötelező ereje. A másik körülmény, a mit meg akar említeni és amelytől félti a székely mozgalomnak sikerét, az, hogy ez a mozgalom el fog lanyhulni, az, hogy ez a kérdés úgy ne tekintessék és a további fejleményekben ne úgy kezeljék, mint pl. az u. n. ruthén-akció. A székelyföldön különösen a múlt évek rossz gazdasági viszonyai miatt nagy a nyomorúság. A kivándorlás adatai valóban megdöbbentők. A nép elvesztette önmagába való bizodalmit, az erkölcsi érzék a múlt rossz politikai kormányzata miatt nagyon is meglazult, de a kifejtett viszonylatok, a dolgok egész közelről nézve még sem az imminens veszélynek, egy hirtelen fellépett betegségnek képét mutatják, hanem egy lassan ölt, sorvasztó bajjal állunk itt szemben. A nép, melynek ott a sorsán javítanunk kell, nem egy, a műveletlenség homályában elsüllyedt nép, melyet a magyar kultúra és a magyar faj istápolására és erősítésére meg kell mentenünk, hanem bátran mondhatom, hogy egy évezredes kulturával bíró nép, melynek minden időben eleven érzéke és tudata volt a nagy nemzeti törekvéseket illetőleg. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Egy évezreden át szabad nép ez, akkora értelmi erővel felruházva, hogy büszkén mondhatom, hogy a magyar társadalom értelmi osztálya évszázadokon át jó részben a székely nép fiaiból került ki és kerül ki még mai napig is. Tömlötel az ama székely családoknak a száma, akik szétszórvódva Magyarországon, mindenütt a muliban annyi papot, tanárt, jogászt, orvost és más értelmi osztályhoz tartozó egyént szolgáltatnak a magyar társadalomnak és szolgáltnak a mai nap is. Éppen ezért, midőn a székely akció bevezetéséről beszélünk, azt egészen más fel-fogással, más eszközökkel és véleményem szerint a kormányzatnak egészen más hozzájárulással kell tennünk, mint aminő szükségesnek mutatkozott pl. a felvidéki mentő akciónál. A székely mozgalom a lehető legegészségsébb módon és a lehető leghelyesebb úton, a székely társadalom útján indult meg, tehát nem kívülről, hanem belülről. Magát a székely népet kellett felébreszteni egy bizonyos letargikus állapotból, sorsa iránt teljes mértékben való érdeklődést kelteni benne, az ereje kifejtésére biztatni és éppen ennek következtében felhívni erős belső mozgalom által az egész magyar társadalom figyelmét, a kormányzat részéről pedig a kellő támogatást igényelni. Ez a társadalmi akció ma már oda fejlődött, hogy megtették az előmunkálatok is egy nagyobb szabású székely kongresszusra. E kongresszus ez év nyarán fog megtartatni, mikor remélhetőleg az egész székely ügynek képe a magyar társadalom előtt tisztán ki fog domborodni. Midőn egy ily szépen megindult és eredményes kecsgetető társadalmi mozgalommal állunk szemben, érthetetlennek tartja a kormányzat részéről az idő előtt való beavatkozást.

A kormány támogatására szükség van, mert végeredményben a siker elérésére ez a támogatás egyáltalában nem nélkülözhető. Csodálkozással telt el, midőn arról értesült, hogy a földmivélsügyi miniszter egyedül csak a saját maga kezdeményezésére egy székelyföldi kormánybiztosi állást létesített és a kinevezést illetőleg már meg is állapodott. Várja, hogy a földmivélsügyi miniszter a kongresszustól fogja megvárni majd annak idejében, hogy véleményét mondjon arról, hogy ily kormánybiztosi állás egyáltalában szükséges-e vagy pedig elégségesnek tartja a kormány részéről egy kisebb igényű megfigyelő közegnek kiküldését aki a kongresszus adatai alapján aztán közvetítő lesz a kormányhatalom és a székely társadalom között. Aggodalommal kell tekintenie a dolgot, mert a legegészségségsébb fellebbant társadalmi mozgalom is lehod, mielőtt egyszer kizárólag a kormány veszi kezébe a dolgot. Félt, hogy egy ilyen kormánybiztosi kinevezéssel leszereleltetik az egész társadalmi akció, már pedig az egész székely akció csak

ság akadályokat gördíteni a nemzeti egységet szolgáló iskolai építés elé. De különben is nem szabad feledni, hogy az állami iskolákkal konkuráló tót nyelvű és szellemű evang. iskola sokkal különb úgy külső, mint belső berendezésre.

Az állami iskoláknak végre is állani kell, — ez építéseknek meg kell történnie rövid idő alatt; ma már egyeseknek kedvéért nem mondhat le a miniszter építési szándékáról. Ma a minisztereknek egyakarattal kell törekedniök, hogy a Ruzsiák székelyhelyn a magyar nemzeti érzület felkeltésére és ápolására alkalmas hely és eszköz állhasson a magvető rendelkezésére, mert eddig sem hely, sem eszköz nem volt. A negyedszázados iskolaépítés semmivel végződött.

Nézzük csak, hogyan. A pénzügyminiszter kezelése alatt L.-Sz.-Miklóson van egy régi zárda, melyben a kir. adóhivatal, m. kir. pénzügyőri szakasz és járásbírószék a bírói lakással együtt van elhelyezve. A zárda előtt és mögött terjedelmes kertek terülnek el, 1883-ban ezeket a kerteket a pénzügyminiszter-től 300 frtért saját tárcája terhére megvette a közoktatásügyi miniszter iskolai építés céljából.

Nyomban ki is utalt 80 ezer forintot az áll. polg. fiú- és leányiskola építésére s 20 ezer forintot a felszerelésre.

Az akkori árásbírónak, ki potom áron — alig 12 frtért — bírta az államtól a kertet, nem esett nyére az iskolaépítés, de mert a kertben, a pompás filagorában igen kellemetes volt a tartózkodás, a főispán közbejárására, — hogy tovább is legyen hol tarokkzni — az iskola építés elejtetett.

Azóta az állam legalább is 40 ezer forintot kiadott házbérré s itt az a komikus, hogy azokra a házakra adta ki amelyek husz évvel ezelőtt rosszak voltak s amelyek a paedagogiai követelményeknek nem feleltek meg.

Igazán jellemző ez is.

Az iskolai építés elejtése után nemsokára törvény-székhez neveztetett ki a járásbíró, a kertet itt kellett hagynia.

Teltek-multak az évek, a polgári iskola rontotta növendékeinek egészségét, erőtlen, (mert olyan az elhelyezés) de a célszerűbb elhelyezés tapátára nem került.

A kertet használta tovább is az új járásbíró. Néhány évvel ezelőtt elhatározta a város, hogy az államtól a kertet megveszi és a zárda elé parkot rendez be.

A miniszterrel alkudozásba léptek és Matuska volt országgyűlési képviselő közbejárására — ki éppen akkor választás előtt állott, — valami csekély összegért megkapták a minisztertől azt a részt, amit a járásbíró nem használt.

Éppen az utca felőli részt bírta a járásbíró, kivel ugy egyezkedett ki a város, hogy a zárda mögötti kertből éppen akkorát hasít ki, a mekkorát átenged a városnak.

Mindez így meg is történt.

Az első kertet a város parkiroztatta, ma is gondolhatja anyagi erejéhez képest; kárpótlásul adtak a haszonbérletnek a hátsó kertből.

A múlt évben a kir. mérnöki hivatalhoz rendeltet küldött a közoktatásügyi miniszter, hogy az elemi iskola tervrajzát a zárda kertjében készítse el. A kir. mérnöki hivatal legalkalmasabbnak a bíró által használt részben tervezte az iskolát. Most a város a minisztertől azt kérte, hogy amennyiben a polg. iskolák sem felelnek meg a követelményeknek az elemi iskolával egyszerre építessék fel azokat is. A város abban a reményben, hogy az iskolaépítés a közeljövőben megkezdődik, a parkjából egy darabot utca szélesítésre adott át, részben azért, hogy tágas bejárás legyen az iskolához, részben azért, hogy az építendő iskolák a város külső díszére is hatással lehessenek. A félig felrakott kertnél a munka megállott, mert a zárda-hozz egy hozzáragasztott mellékhelyiség lebontását félti a bíró ur, amelyre a peres feleknek szükségük lehet.

Annak a mellékhelyiségnek, ha már tényleg iskolák emeltek a zárda hátsó kertjében, onnan pusztulnia kell. Elvégre is nyílt utcára olyan helyet nem engedhet meg sem az illendőség, sem az egészségügy.

A város kérése e mellékhelyiség lebontása tárgyában a pénzügyminiszter asztalán van, alítólag az igazságügyminiszterhez meg a járásbíró ur folyamodott, hogy a mellékhelyiség eltávolítását ne engedjék meg. Mi meg a közoktatásügyi miniszterhez úgy, mint a többihez appellálunk, hogy a lipótsz.-miklósi áll. iskolákat valahára építse fel, azt a peres mellékhelyiséget az utca mellől építtesse az állam máshová, mert megsokaltuk 25 éven keresztül gyermekeink erkölcsének rontását.

Egy szülő.

A Magyarország szerkesztősége és kiadó-hivatala Várház-körút 8. alá költözött.

T előfizetőknek, kiknek május 15-én lejárt az előfizetése, kérjük az előző és mielőbb való megújítására, hogy a lap szétküldeésben lemaradás ne történjék.

ugy vár valamit, ha a székely társadalom minden eleme tovább is a legelénkebben, leg-hathatósabban működik közre.

Egy kormánybiztosnak kinevezése teljesen ismeretlen megbízatással, jogosan némi félreértésekre is ad okot, ami nyugtalanságot okoz és ez zavarólag hat a megindult társadalmi aktió összhangzatos működésére éppen a jelen esetben, amidőn a kormánybiztosi állásra egyik székely vármegye és egyszersmind más két törvényhatóságának főispánja nevezetett ki, aki igen ügyes, szorgalmas, tetteképes és ernyedetlen férfiú ugyan, de mint főispán s mint politikai exponeus az erdélyi részeknek egyik legnagyobb politikai faktora. Egyáltalában nem akar a politikai éleskedések terére lépni ez alkalommal, csak annyit jegyez meg, hogy a földmívelési miniszter urnak számolnia kellett volna a dolognak ezzel az oldalával is éppen ott, ahol a legteljesebb összhangzásban még csak színezett, látszatát is kerülnie kell annak, hogy politikai tekintetből a már eddig is nagyon lecsépült székely társadalom ebben az aktióban is széttagoltassék. A megindított mozgalom természetével merőbben ellenkezik egy ilyen kormánybiztosi állás létesítése. Annak szükségessége még általában nem áll egy előttünk, mint egy elodázhatatlan körülmény.

De hát megengedve előlegesen egy ily kormánybiztosi állás szükségességét, akkor oda egy egész ember kell, akit semmiféle foglalkozás ne kössön le, ne gátoljon és aki idejének legnagyobb részét a működésnek szentelhesse. Olyan ember, akire rá van bízva három törvényhatóság kormányzata, azonkívül a kodifikáló bizottságnak is tagja, el van foglalva Kis-Küküllő megye vasutja érdekeinek ismétlésével, szóval egy közgazdasági tekintetben is nagyon igénybe vett ember nem való ide. Az illető főispán minden tettképesége és ereje dacára is annyira meg van terhelve, hogy az egész állást, a reá bízott ügykört hézagosan fogja betölteni, elvész az apró részletekben anélkül, hogy általános áttekintést szerezhesen magának. Nem kételkedik a miniszter jóakarátában, de ki kell mondaní, hogy ez az egész kormánybiztosi kinevezés bizonyos mértékig a társadalmi közérdekek közvetlen közel álló fenyegető vesz mutatkoznak, akkor meg tudná érteni ezt a kinevezést. Így azonban nem, azért a következő interpellációt nyújtja be:

Igaz-e, hogy a t. miniszter ur Sándor János, Maros-Torda és Kisküküllő megyék, Marosvásárhely város törvényhatósága főispánját székelyföldi kormánybiztosul nevezte ki?

Ha igaz, minő indokok vezették a t. miniszter urat e kinevezésben, a tervben levő székely-kongresszus megtartása, tehát egészen idő előtt, a kongresszus véleményének meghallgatása és a kellő, minden oldalú tájékozódások megszerzése nélkül, egy ily nagy feladatu állás szervezésére s annak meglepetésszerű betöltésére?

Minő hatáskörrel szándékozik felruházni a kormánybiztos, s mily megbízatással látni el őt?

Összeférhetőnek tartja-e a t. miniszter ur a hármas főispáni állás munkakörét egy ily szintén nagy munkakörre kiterjedő működést igénylő kormánybiztosi állással?

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: T. képviselőház! Azt hiszem, hogy az ügy érdekében, amely mindnyájunknak a szíven fekszik, indokolta van, hogy ha Bedőházy János képviselő ur interpellációjára azonnal válaszolok. Előre bocsátom, hogy a székely földmívelési nép gazdasági felszerelésének czimén 38 ezer korona a Székelyföldön létesítendő szövetkezetek támogatására 70 ezer korona van fölvéve a költségvetésbe. Már most a törvényhozás iránti kötelességem volt, hogy ennek végrehajtásáról gondoskodjam.

Ezt nem bürokrata módon tettem, mert egy olyan akciónál, a mely több megyére terjed ki, a hol sürgős segítségre van szükség, a bürokratikus rendszert alkalmazni nem lehet. Másfelől azt akartam, hogy egységes, rendszeres és egyöntetű legyen az eljárás. A hegyvidéki aktióval nem analog ez eljárás, mert a székely földön számban erősebb intelligencia van, a melynek közreműködésére számíthatunk és a melyre számíthatunk is.

Igy állván a dolog, szükséges volt, hogy egy közegem is legyen, még pedig egy bizalmas közegem, mert ily dologot mással végeztetni, nem volna helyén. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Annyival is inkább, mert a felelősséget egész terjedelmében magam kívánom viselni.

Hogy pedig mennyire szívemen fekszik a dolog, annak illusztrálására legyen szabad csak

annyt kiemelnem, hogy a hegyvidéki aktión kívül a székelyföldi aktió az egyetlen ügy, a melyet elnöki osztályomhoz utaltam. A ki tudja a miniszteriumok beosztását, az tudja, hogy ez azt jelenti, hogy ezen ügyben mindent magam személyesen és közvetlenül intézek. Így gondolkodván, hosszas megfontolás után, Sándor János személyében állapotam meg.

Sándor János képességéről beszélni nem kívánok. Elég legyen annyit mondanom, hogy ő a miniszterelnök urnak, mint belügyminiszternek bizalmi embere, de hogy erős közgazdasági érzékkel is bír, azt tudom magam, személyes tapasztalatból: Én meg vagyok győződve két dologról: Az egyik az, hogy bárkit választottam volna, több észrevétel és több kifogása lett volna ellene, mint Sándor János személye ellen. A másik, a miről meg vagyok győződve, az, hogy a kik ma kifogásolják Sándor János megbízatását, rövid idő múlva nekem igazat fognak adni, hogy az én választásom helyes és szerencsés volt.

Általában remélem, hogy választásom révén a különböző székely egyesületek között rövid idő múlva helyreáll az egyetértés és ha szabad egy egyéni óhajnak is kifejezést adni, úgy nekem az volna az óhajom, hogy mindazok az egyesületek, a melyek ma még egymással szemben állanak, a székelyföldi kongresszuson mind részt vegyenek. (Általános helyeslés.)

Felvetette Bedőházy János képviselő ur ebben a kérdésben a társadalom szerepét is, úgy kintetve fel a dologot, mintha a társadalmat ezen kérdésből ki akarnák szorítani. Hogy a társadalmat nem kívánom mellőzni, az látszik abból is, hogy Sándor János megbízásáról a törvényhatóságokat, gazd. egyleteket, ide érte az orsz. gazd. egyesületet is értesítettem és mindnyájuk támogatását kértem és azt, hogy tanácsaikat Sándor Jánostól ne vonják meg. Tartozom még a t. képviselő urnak arra a kérdésre hogy miniszteri megbízott mivel fog foglalkozni? Hát foglalkozni fog azzal, hogy végrehajtsa a törvényhozás határozatát, szerezzen érvényt a költségvetési törvénybe felvett tételeknek. Szándékozom azután bevárni a kongresszust, meghallgatni annak határozatait, a mikor azután ősszel, azt hiszem, megkapom a miniszteri megbízott javaslatait is és mielőtt végleges megállapodásra jutnánk, mert hiszen a dolgok más tereket is érintenek — itt Budapesten tanácskozást szándékozom tartani, a z akció végleges irányítása tekintetében. Ezen a tanácskozáson szándékozom meghallgatni úgy az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet, mint az Erdélyi Gazdasági Egyesületet, a helyi egyleteket, egyéb testületeket, a melyek e kérdéssel foglalkoznak, valamint a székelyföldi képviselő urakat is, hogy mielőtt e részben megállapodások történnek, nekik is alkalmuk legyen nyilatkozni. Azonkívül, hogy a helyi érdekek is figyelembe részesüljön, úgy, a mint azt a Felvidéken is tettem, szándékozom megyénként bizottságokat is alakítani, mert azon megyék speciális viszonyai is különös figyelmet érdemelnek. Általában pedig azt vagyok bátor megjegyezni, hogy életerős nemzeteknek kell, hogy legyenek kérdéseik, amelyekhez a pártpolitikai hullámok nem csapnak fel. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Mi is azt akarjuk!) En t. Ház, azt tartom, hogy kell ilyen kérdéseknek lenniük, különösen Magyarországon, (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) amelyek bizonyos irányban minden párt részéről immunitást élveznek. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) Es ha van ilyen kérdés, akkor Magyarországon az olyan kérdések azok, amelyek a magyar faj fennmaradását érik. (Általános élénk helyeslés.) Ezen kérdésekben kerülnünk kell mindent, ami elválaszt, és keresnünk kell mindent, ami egyesít bennünket. (Általános élénk helyeslés.)

Kérem a t. Házat, hogy válaszat tudomásul venni méltóztassék. (Általános élénk helyeslés.)

Bedőházy János: T. képviselőház! Aggodalmaim bizonyos tekintetben nem oszlottak el, de amennyiben látom, az igen t. miniszter ur válaszából, hogy az egész akció a saját kezébe akarja venni, és a kormánybiztos ugyszólván

csak egy kirendeltsége lesz és amennyiben ez megnyugtató: várva a dolog fejlődését, a miniszter ur válaszat tudomásul veszi.

Einök: A miniszter ur válaszat az interpelláló képviselő tudomásul veven gondolom, hogy a ház a válaszat tudomásul veszi. (Helyeslés)

A jövő ülés napirendje már megléven állapítva, az ülést berkesztem.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Uj pályázat az Erzsébet-szoborra.** Az Erzsébet-szobor végrehajtó bizottsága május 12-én hétfőn délután 5 órakor az Iparművészeti muzeumban ülést tart, amelyen az uj pályázat végleges szövegét állapítják meg.)

* **Uj akadémikusok.** Tegnap délután volt a magyar tudományos Akadémia tagválasztó gyűlése. Az igazgatótanács a Tisza Kálmán halálával megüresedett tagságra Széll Kálmán miniszterelnököt választotta meg, amiről Eötvös Lőránd báró, az Akadémia elnöke levéiben értesítette a kormányelnököt. A tagválasztáson a következőket iktatták be az Akadémia határozatainak közé:

I. osztály. Rendes tag: Pecz Vilmos; levelező tagok: Szilasi Mór, Melich János, Széchy Károly, Jánosi Béla; küllagok: Jalava Antal, Paul Herman.

II. osztály. Tiszteleti tag: Piósz Sándor; levelező tagok: Bedőhy Akos, Reiner János, Thirring Gusztáv, Angyal Dávid, Wosinszky Mór.

III. osztály. Rendes tag: Schulek Vilmos; levelező tagok: Hoor-Tempis Mór, Kulecsinszky Sándor, Schlesinger Lajos, Tangl Ferenc, Schafarik Ferenc; küllagok: Darboux I. G., Mittag-Schettler M. G. és Moissau Henri.

* **Az uj Shakespeare-kiadás.** A Franklin-társulat nagyon dicséretes dolgot cselekedett, mikor a Magyar Remekírók nagyszabásu vállalatán kívül teljes Shakespeare-kiadással is gazdagította a magyar könyvpiacot. A brit szellem óriás összes drámai művei hat igen szép, izléeses kötetben jelentek meg, szakasztott olyan külsővel, mint a Franklin-társulat által kiadás alatt levő Magyar Remekírók. Voinovich Géza dr. írta a jegyzeteket a kiadáshoz. Nem terjedős, de tartalmas igyekezett lenni. Az első kötetben van Shakespeare életrajza, mely világos képet ad a nagy angol íróról, továbbá értekezik az életrajz írója, Voinovich a tragédiákról, a történeti színművekről, a vigjátékról és a regényes színművekről. Miad a három értekezés talpraesett, s a hossza nyújtott, elaprózott jegyzetnél többet ér. Érdekes a drámák csoportosítása is. Az első kötetben vannak a szerelem tragédiái, Romeo és Julia, Czimbeljnye, Othello, aztán az angol tárgyak: Macbeth, Lear, Hamlet. A II. kötetbe maradnak a görög és római tragédiák és pedig a történeti korok egymásutánja sorjában. Troilus-tól Titus Andronicus-ig. A III. és IV. kötet a történelmi színműveket foglalja magában, nem a darabok keletkezése, hanem a történelmi korok időrendjében.

Az V. kötetben vannak a vigjátékok, keletkezésük időrendjében, a VI-ban a regényes színművek.

A szöveg a Kisfaludy-Társaság régi jeles fordítóinak munkája: Arany János, Arany László, Ács Zsigmond, Greguss Ágost, Györy Vilmos, Lőrinci Lehr Zsigmond, Léway József, Rákosi Jenő, Petőfi, Szigligeti, Szász Károly, Vörösmarty fordításai. Az uj kiadás, ahol csak lehetett, felhasználja a fordítók időközben eszközölt javításait, azokat is, melyeket a Csiky-féle nagy kiadás számára tettek, a későbbiek is. Így elsimulnak a félreértések, kiigazodnak a hibás jambusok, megkerülnek a kihagyott sorok, eltisztulnak a magyartalanságok.

A hat szép kötetnek 30 korona az ára. Akik a „Magyar Remekírók“-at megrendelték, azok a teljes Shakespearet 20 koronáért kapják meg. Ezeket az örökbecsű műveket melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

* **A Nemzeti Szalon Ujvidéken.** Ujvidékről jelentik: A Nemzeti Szalon holnap megnyitó kiállítása iránt élénk érdeklődés nyilvánul minden körben. A vendégek tiszteletre ma a színházban diszlocadás, holnap pedig bankett lesz.

* **Fauszt.** Az uj éra klasszikus estéi során tegnap este Goethe remekét Fauszt-ot adták elő a Nemzeti Színházban Pálfi Györggyel a címszerepben. Fölfogásra néve az első rangu alakítások közül való az ő Fausztja, s az illuzió teljességét csak beszéde zavarta, mert ő a színész romantika szavaló iskolájához tartozik. A többi szereplőt s köztük Mátyás Emma bájos Marguját ismeri a közönség, amely ez alkalommal elég szép számmal volt jelen, tapsal honorálva a gondos összejáratot.

III. Buffet-kocsik.

Tétel	Vonal	Indul				Érkezik				Tétel	Vonal	Indul				Érkezik			
		honnan	óra	perc	sz. vonattal	hová	óra	perc	sz. vonattal			honnan	óra	perc	sz. vonattal	hová	óra	perc	sz. vonattal
1	Budapest k. p.-u.— Écs L/m. Bruckon át	Budapest k. p.-u.-ról	reggel 8	50	2	Bécsbe	délután 1	50		4	Budapest k. p.-u.— Zágráb	Budapest k. p.-u.-ról	délután 3	00	1004	Zágrábra	éjjel 10	00	
		Bécsből	délután 2	10	3	Budapest k. p.-u.-ra	este 7	15				Zágrábról	éjjel 12	19	1003	Budapest k. p.-u.-ra	reggel 8	30	
2	Budapest ny. p.-u.— Bécs Marcheggén át	Budapest nyugati p.-u.-ról	reggel 8	00	104	Bécsbe	délután 12	05		5	Budapest k. p.-u.— Arad	Budapest k. p.-u.-ról	reggel 6	50	604	Aradra	délután 11	51	
		Bécsből	délután 5	00	107	Budapest nyugati p.-u.-ra	este 9	05				Aradról	délután 4	21	603	Budapest k. p.-u.-ra	este 9	35	
3	Budapest k. p.-u.— Fiume	Budapest nyugati p.-u.-ról	reggel 8	00	1002	Fiuméba	este 8	00		6	Budapest k. p.-u.— Csap	Budapest k. p.-u.-ról	délután 2	35	404	Csapra	éjjel 9	41	
		Fiuméből	reggel 8	10	1001	Budapest k. p.-u.-ra	este 9	05				Csapról	reggel 5	53	401	Budapest k. p.-u.-ra	délután 1	30	

Jegyzet: Az étkező- és buffet-kocsik étkező-termeit I. vagy II. oszt. menetjeggyel bíró utasok vehetik igénybe, külön illeték fizetése nélkül. A buffet-kocsikban levő ülőhelyekkel bíró külön szakaszok azonban csak I. osztályra érvényes menetjegyekkel, illetve menetigazolványokkal bíró utasok által használhatók.

Butor
készpénzért vagy részlet-
fizetésre legolcsóbban
Fuchs Bódog-nál kapható
BUDAPEST, VIII., József-körút 26.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A legnagyobb
világhírű cipő-árubáz
Budapesten
Agulár Dávid
Erzsébet-körút
6/c szám.

Ingyen féltalp v. sarok v. bármily javítás.
Ingyen szines vagy fekete bőrkenőcs vagy suvív.
Tartósságáért irásilag jótállók.

Nem teljesítés esetén a cipőt kicserélem vagy a pénzt visszazárom.

Női-cipők:
Zergo, cugos v. fűzős 3.-
Zergo, rombos, kesztyűsár 3-50
Svéri, lak v. keztlyabór,
fűzős 3-60
Zergo v. szines kereszt-
csattal 2-20
Lestis, szivalku cugos 2-60

Férfi-cipők:
Borjubór, cugos, sima v.
he oles 3.-
Vix-calf, fűzős v. botés 3-20
Pórlina elegáns box-calf 4.-
Pincornipó, slacsony sarok 1-20
Szegényeknek uri v. női
cugos 2-30

Gyár saját hárommalos házamban, 80 lakóval, hol több, mint 100 munkást foglalkoztatok. Konkurrenciát ki van zárva. Vidéki megrendeléseket olyan küldök, mintha az illető kiválasztotta volna. Árjegyzék több 100 dívtaló ábrával bérmentve és ingyen.

Mindenkinek ijesztője
a szürke haj.

Számos szer lesz a szürke haj el-
palástolására hatékonyan elhasz-
nálva. Sok kísérlet után végre sikerült
Huszár-féle
Hajregenerátor-ában
egy hatóság szer találni, melyvel
megszürkült haj is szakkál a volt haj-
szín, barna, fekete vagy szőke
visszanyerhető anélkül, hogy a fejbőr
és fehérméreg bepusztulna. 1 kis
üveg 2 kor, nagy üveg 4 kor.
50 Ft-ért.

Kapható Budapesten: Török József gyógyszerésznél,
Király-utca 12. sz., Dr. Egger Nádor-ágygyárában,
Váci-körút 17. sz.

A MAGYAR
ORVOSI MŰSZERTÁR
— orvostudományi műhelyében —
Budapest, VII., Kerepesi-út 32. sz.
(a Rókus-kórháznál szemben.)
SÉRVKÖTŐK.
Egyedül 2, 4, 6 és 8 frt.
Kétféleképpen 6, 8, 10 és 12 frt.

A legújabb kivitelben kaphatók: LÉG-
lámpák, műközők és műfűzők
fordítónőcsöknek, egyenes-
tűk, hűtők, gőz-
nyak stb. stb., melyek szerint jótállás-
sal készíthetők.

A betegpótlásos eszközök összes cik-
kai, valódi francia órák különlegesen
nagy választékban és jutányos árak
mellett kaphatók.

Leikkimeretes kiszolgálás.
Zárt árjegyzék ingyen és bérmentve kld
a vállalat.

Íróasztalok, Könyvszekrények

mindenféle kivitelben és formában
legolcsóbb áron kaphatók

Dudik Jánosnál
BUDAPEST,
VII. kerület, Rózsa-utca 34. sz. alatt.

Árjegyzék 60 Dllér beküldése ellenében küldetnek.

KÁVÉ

tartós vászonzacskóban
4 1/2 kiló Cuba-kávét frt 7.50
4 1/2 „ Gyöngy-kávét „ 7.50

Belák István
BUDAPEST,
VII., Rottenbiller-utca 4. sz. alatt.

Kettős elektromágneses kereszt vagy csillag
R. B. 3696Z. szám.

Nem Volta-kereszt! Nem tilkos szer

gyógyít és felüdít kezesség mellett.

E készülék gyógyít és segít fej-, fül- és fogfájásnál; a migrén, neuralgia, vértelenség, sápkór, szédülés, a fülzúgás, nagyothallás, a szívverés, szivgörcsök, asztmatikus rohamok, a gyomor-
görcsök s egyéb görcsök, az étvágytalanság, a hideg kezek és lábak, a nem elgyengülés, a csusz,
köszvény, ischias, a gyengeség s ágyvedesség bajában; influenzában s a vello járó hátfájá-
soknál; különösen idegbántalmaknál s a velők járó álmatlanság s különféle gyengeségi álla-
potok bajában; a rendetlen vérkeringés bajában s még sok más oly bajban, a melynek a
normális orvosi kezelés szerint villamos áram a gyógyító szere. Nagy figyelemre méltó
az a körülmény, hogy husz éves betegségeket teljesen meggyógyított. Az irodámban levő ellme-
resek és bizonyítványok, a melyek a világ minden részéből hálásan emlékeznek meg találma-
nyomról, mindenkor mindenki által megtekinthetők. A kit legkésőbbben 45 nap alatt nem gyó-
gyít meg készülékem, az visszakapja a pénzét. Ahol már minden hasztalan volt, kérem,
lessék a készülékemet megpróbálni. Figyelmeztetem a t. c. közönséget, hogy az én készü-
lékem nem téveszthető össze a Voltával, mely teljes hatástalansága miatt Németországból,
sőt Ausztriából és Magyarországból is hivatalosan ki van tiltva, míg az én elektromágne-
ses készülékem kiváló gyógyító erejénél fogva, általában elismert, közkedvelt és elter-
jedt. Már csak rendkívüli olcsósága is erősen ajánlja.

Nagy készülék ára 6 korona. Kis készülék ára 4 korona.
Idült betegségeknek alkalmazandó. Csak gyermekeknek s nagyon érzé-
keny nőknek való.

Pó központi eladási és szétküldési hely a bel- és külföld részére:
MÜLLER ALBERT, Budapest, V., Vadász-utca 42/R. sz.
Kálmán-utca sarkán.

Gaedicke szerencsegyűjtődéje

kimutathatólag
a legtöbb
nyereményt
fizette ki.

A május 22. és 23-iki húzáshoz.
ajánl osztálysorsjegyeket

egész fél negyed nyolczad
12.— 6.— 3.— 1.50 koronáért
az ösözeg beküldése, eset leg utánvétél
mellett

GAEDICKE A.
Budapest,
Kossuth Lajos-utca 11.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apró hirdetések árát előre kell fizetni. E rovatban minden szöveges bejelentés 2 fillérbe kerül. Folytatásért 4 fillérbe kerül. Folytatásért ad a kiadó hivatal, ha a hirdetés alatt álló kis számot kizárja. Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beküldik. Vidékről igen kényelmesen beküldhető az apró hirdetések postautalványával. Minden apró hirdetés szövege is könnyen elfér. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja az apró hirdetés árát. Apró hirdetések felvételére a kiadóhivatalban, Várház-körút 8. sz.

Egyházi szerek,

lobogók, képek és könyvek legolcsóbban kaphatók:

Szüis és társánál

Budapest, IV., Ujvilág-utca 2. sz.

! Legújabb levelező!

Önigvéd és házi titkár. Mindennemű levelek, okiratok, szövegek, kérvények, folyamodványok, **szociális levelek** stb. megszerkesztésére.

Ára csak 2.- korona. 2 kor. 20 fillér előleg megküldése ellenében bármennyi **Lódi Barta Lajos** könyvkereskedése **Buda-pesti, V., Lipót-körút 20.**

0000000000 *** BUTOR BUTOROK *******

részletre vagy készpénzért kapható

Gonda Lipót

= butorraktárban, = csakis

Dohány-utca 19.
0000000000 *****

Magy. kir. államvasutak igazgatóság Debreczenben.

10999. szám. H. 19. 2.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A m. kir. államvasutak Körösmező állomásán leégett újra létesítendő mozdonytűz ács munkáira ezennel pályázatot hirdetünk, melyre a kellőleg kiállított és felbélyegzett ajánlatok legkésőbbben folyó évi május hó 23-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreczeni üzemeltetőségének titkárságánál benyújtandók.

Később érkező ajánlatokat nem fogunk figyelembe venni.

Az épület tervét, a szerződési tervet és a feltételeket a magy. kir. államvasutak m. szigeti osztály-mérnökségénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlati szöveg és az ajánlati

költségszámítás díj nélkül megszerzhető.

Az ajánlatok borítékai a következő felírással látandók el: „Ajánlat Körösmező mozdonytűz ács munkáira.”

Bánatpénz fejében legkésőbbben f. évi május hó 27-én délelőtt 11 óráig 800, azaz nyolcszáz korona teendő le készpénzben, vagy állami 1000 forintos értékpapírokban a debreczeni üzemeltetőség gyűjtő-pénztárában. A készpénzben befizetett bánatpénz után kamai nem követelhető.

Az értékpapírok a budapesti, illetve a bécsi tőzsdén jegyzett utolsó napi árfolyam szerint, de a névértékét meg nem haladó értékben fogadhatók el. Az üzemeltetőség fenntartja magának ajánlatok közzétételét a szabad választás jogát.

Debreczen, 1902. május hó 1. Az üzemeltetőség. (Utányomás nem díjazatik.)

Szabadalmazott Sport-fénymáz.
Minden lehetséges színű fénymáz, mint pl. sárga, barna, bordeaux, vörös és legfinomabb fajta fekete fénymáz gyártok. Színes fénymázaim használatánál ugyanazon eljárás szükséges, mint a fekete fénymázé, a dobozba egy csöp víz öntendő, kis tiszta kefével a cipő bekenendő és egy másik tiszta kefével kifényvesztendő. Ennek megtörténte után a cipők ujjának megfelelően. Világos fénymázaim nyars bőrcipőknél is használhatók és pedig mindig csak ugyanazon eljárás, mint a fekete fénymázé.
LUSTIG MIKSA
sport-fénymáz minden színben.
Gyár és raktár: Gyár-utca 43.

Minden gondot és fáradságot megtakarítanak a t. butorvevők, ha egyszerűen a régi, elismert hírnevű **Sárkány és Schütz** butorcéghez, Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 12. szám alatt a New-York kávéházzal szemben fordulnak, a hol is mindenkor árusan felszerelt raktára található a minden fajta massív kivitelű butoroknak a legjutányosabb áron irásbeli jótállás mellett.
Személyes meggyőződésre kéri fel a t. butorvásárló közönséget **Sárkány és Schütz** butorcég, kárpítók és díszítők Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. sz. a New-York kávéházzal szemben.

Rendkívül olcsó Szt.-Lőrinczi PORCELLÁN fest. GYÁR
Városi raktár: Teréz-körút 32. szám.

Finom festés. 6 szem. 26 drb.
Étkező készlet, finom — — frt 6.50
szegély — — — — — 8.50
rococo diszes festés, dus arany.: 10.50

12 személyre.
Étkező készlet, fin. fest. arany: frt 20.—
dus aranyozással — — — — — 28.—

Modern. Ujdonság! Elegáns.
Étkező barok ibolyavirág dus arany. 6 személyre — frt 14.—
ugyanaz 12 személyre — — — — — 30.—
remek étkező minden minta nélkül, finom porcellán, szép fazon, dus arany. 6. személyre „ 16.—
ugyanaz 12. személyre — — — — — 35.—

Vidéki megrendelésnél körjék a minta színezetét és virágját megnevezni.

Elegáns, finom festés.
Tea-készlet, elegáns, 6 szem. frt 3.75
rococo diszes fest., dus aranyozással 6 személyre — — — — — 4.75
ugyanaz 12 személyre — — — — — 8.—

Kávé-készlet, finom, 6 szem. 3.75
csavart diszes fin. 6 személyre — — — — — 4.75

Mocca-készlet platauval — — — — — 6.50

Csiszolt fin. üvegkészlet 6 személyre 3.50
csillagvésett — — — — — 12.50

Függő-lámpák majolika 5 füttől feljebb.
35 cm. ernyő átmérő — — — — — 9.—
40 cm. „ — — — — — 15.—

KÁLMÁN ADOLF üzleteiben

(Erzsébet körút 36. és Kerepesi-ut 45. szám) most a következő alatt felsorolt és még eddig nem tapasztalt árban lehet bevásárolni:

Uri divat.		erős vászon-ing himzett betéttel — — — — —		magas aszur-harisnya divatos csikkokkal, most	
Finom gallérok 3 drb vételnél drbja — — — — —	11	fehér alsó-szoknya széles himzéssel 1.35, jobb	70	fűzők már 75 krtól kezdve minden árban kapható 3 frt	75
1 pár fehér kézfűző 19, színes zsebr — — — — —	20	1.65, legjobb és szép széles himzéssel — — — — —	2.25	elegáns selyem-zsebkendők most 35, 45 és	65
selyemszaten turista-ing — — — — —	8.3	batisztsifon háló-réklék — — — — —	1.25	1 czérnadamaszt kávé-teríték 6 szalvétával . . .	1.25
remek jó sima siffen-ing — — — — —	1.05	diszesebb kiállítás 1.75 és — — — — —	1.95	1 lendamaszt	1.85
„ redős-ing — — — — —	1.25	a legkényesebb izlést is kielégítő remek szép és		1 selyemdamaszt aszur széllel	2.95
RR minőség sima — — — — —	1.25	gazdag himzéssel — — — — —	2.85	1 vég jó szintartó czérna-kanavász	3.85
„ redős — — — — —	1.45	elegáns csikos angol czérnazsefir ingbluzok remek		1 „ jobb — — — — —	4.50
selyemzsefir mellű — — — — —	1.35	szabás — — — — —	1.65	1 „ kitűnő vászon 23 mtr.	4.20
francia levantin — — — — —	1.25	karton-bluz — — — — —	0.95	1 „ rumburgi vászon	4.80
elegáns finom selyem 3 frt helyett — — — — —	1.75	selyem-glott ingbluz fekete vagy színes — — — — —	1.65	1 „ irlandi vászon női ingekre	5.30
egy jó köper-alsónadrág — — — — —	0.43	elegáns kosmonosi kartonból pongyolák most		1 „ rumburgi minden czéira	6.90
francia szabásu himzett — — — — —	0.65	csak — — — — —	2.75	1 „ 50 rőfös erlachit vászon	8.95
remek selyem nyakkendők — — — — —	0.27	selyem-glott alsó-szoknya — — — — —	1.75	1 drb finom vászontörülköző	1.19
nehéz selyemből — 39-es — — — — —	0.43	divat csikos vászon alsó-szoknya — — — — —	1.15	3 „ lendamaszt-törülköző rojtos	1.1
1 pár felselyem férfi-harisnya — — — — —	0.25	divatos dupla övek — — — — —	0.48	1 pamut flotir-törülköző	0.25
3 „ finom czérna férfi-harisnya — — — — —	1.1	finom francia batisz-zsebkendő most csak 6 db	0.92		
6 „ izzadság elleni — — — — —	0.33	szegzett vászon-zsebkendő most csak 6 db 05,			
		75 és — — — — —	0.85		
		tiszta vászo-zsebkendő 1 tucat cselőtt 12 frtba			
		került, most — — — — —	6.30		
		1 pár felselyem női harisnya	0.28		
		1 „ pamut-fűző 45	0.55		
		tiszta czérna női-harisnya párja	0.75		

Kálmán Adolfnál

Erzsébet-körút 36. és Kerepesi-ut 45. sz. alatt.

NYOMTATVA A BUDAPESTI KÖNYVNYOMDA LŐRÉZŐ GÉPÉN.